

ငါးရှုငါးဆယ်

ဇာတ် ပင် လယ်

မင်းသုဝဏ်

ပြန်ပြန် ပြန် ပြန် သည်

ဝင်းမေ

အင်္ဂလိပ်ပြန်ဆိုသည်

အတွဲ(၁)

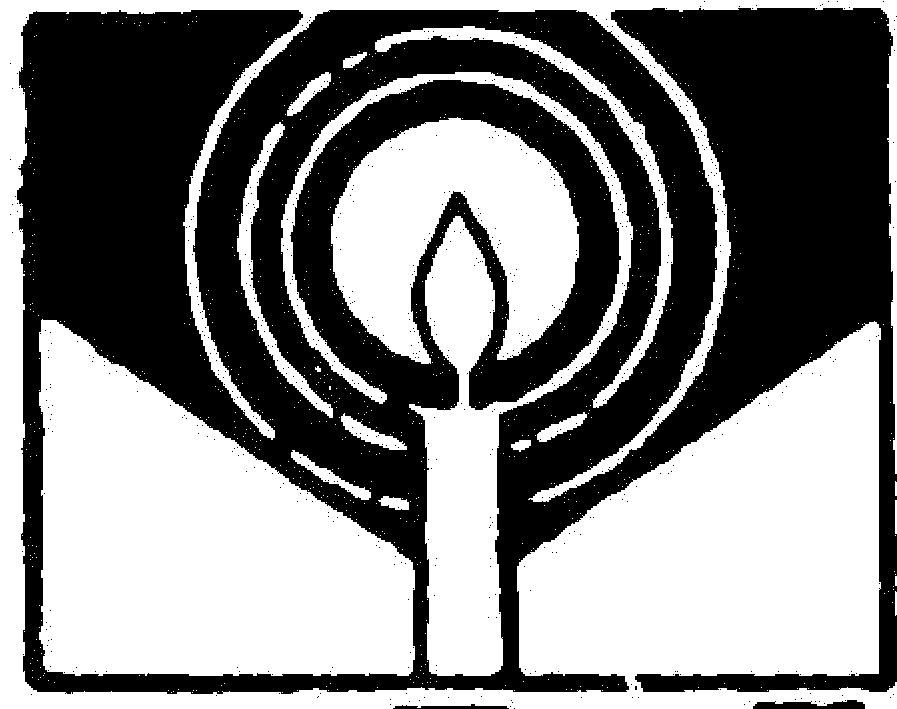

ဥာဏ်ပင်

၂၉၊ ၂၅

၁၉၉၀

၁၅၆၆

ဥက္ကဋ္ဌ:

ပညာဉာဏ်လင်း အမှောင်ခွင်း....

လမ်းဟောင်းကိုရှင်း လမ်းသစ်ခင်း....

ပုံနှိပ်ခြင်း

ပထမအကြိမ်
၁၉၈၉-ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ

အုပ်စု

၅၀၀၀

အဖုံးပန်းချီ

မောင်ကျော်

အဖုံးရိုက်

ပညာဗိမာန် ပုံနှိပ်တိုက်
(ဖုန်း-၇၂၆၈၉)

စာအုပ်ချုပ်

ပပစိုး

ဘာသာရေး ဆိုင်ရာ
စာမူခွင့်ပြုချက်

၃၆၇/၈၈ {၉}

မျက်နှာဖုံး
ခွင့်ပြုချက်

၁၃၃/၈၉ {၄}

ထုတ်ဝေသူ

ဦးဘအုန်း (မြ-၀၁၃၅၅)
ဆန်းသစ်စာပေ၊ အမှတ်-၁၈/၃၂
ဗိုလ်လရောင်လမ်း၊ ဗဟန်း
ရန်ကုန်မြို့။

ပုံနှိပ်သူ

ဦးကြည် (မြ-၀၂၄၀၉)
ပညာဗိမာန်ပုံနှိပ်တိုက်၊ အမှတ် ၄၁၊
၄၄-လမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့။

တန်ဖိုး ၁၈-ကျပ်

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော
သဗ္ဗာ သဗ္ဗုဒ္ဓဿ။

ငါးရာငါးဆယ် အတ်ပင်လယ်

အတွဲ (၁)

မင်းသုဝဏ်-ပြန်ပြောသည်

ဝင်းဇေ - ဆာသာပြန်သည်

Namo tassa bhagavato arahato
sammāsambuddhassa

THE SEA OF THE 550 JATAKAS

Book (1)

Retold by Minthuwun
Translated by Win Pe

အမှတ်စကား

သက္ကရာဇ် ၅၀၅ ခုနှစ်တွင် ပုဂံမြို့၊ မင်းနန်သုရွာ၊
လေးထောင့်ကန်အရပ်၊ လေးမျက်နှာဘုရားကျောက်စာ
ကြောင်းခရ ၁၅၅-ကူ အရံတွင်နိုက်ကား....ဇာတ်ငါးရာ
လည်း အတင့်အတယ် ရေး၏-ဟူ၍ ဖတ်ရပါသည်။

ဤ ကျောက်စာစကားနှင့်အညီ ဇာတ်ငါးရာနှင့် ပတ်
သက်သော ပန်းချီလက်ရာ၊ ပန်းပုလက်ရာ၊ ပန်းတမော့
လက်ရာတို့ကို လှည်းဝင်ရိုးသံ၊ တညံ့ညံ့၊ ပုဂံဘုရားပေါင်း
တွင် ကြည်ညိုဖွယ်ရာ များစွာ တွေ့ရပါ၏။ ပုဂံပြည်သား
ကျွန်ုပ်တို့၏ ဘေးဘိုးများသည် သားငယ်မြေးပုတို့ကို လက်
ဆွဲ၍ ထိုထိုသော ဇရပ်တန်ဆောင်း ကျောင်းကန် ဘုရား
များသို့ ခေါ်ဆောင်ကာ ထိုငါးရာ့ ငါးဆယ် ဇာတ်များ
ကို လက်ညှိုးညွှန် ဇာတ်ခင်းကာ ပြောပြခဲ့မည်မှာ မုချ
ဖြစ်ပါသည်။ ပါဠိကဗျည်း၊ မှန်ကဗျည်း၊ မြန်မာ ကဗျည်း
များနှင့် ညွှန်ပြထားသော ဤဇာတ်တို့သည် ပုဂံသား
တို့၏ နှလုံးရင်သားတွင် စွဲငြိကာ သူတို့၏ တေးခေါ်ပုံ၊
ပြောဆိုပုံ၊ ပြုမူပုံတို့ကို ရှေ့ဆောင် လမ်းပြခဲ့ကြမည်မှာ
မုချ ဖြစ်ပါသည်။ ချစ်ခင်စိတ်၊ ကြင်နာစိတ်၊ ညွှာတာစိတ်၊
စာနာစိတ်၊ ရဲစိတ်၊ ဇံစိတ်၊ စွန့်စားစိတ်၊ စွန့်လွှတ်စိတ် စသော
စိတ်ကောင်း စိတ်မြတ်တို့ကို ယင်း ဇာတ်ငါးရာက မွေးကျွေး
ပြုစု ယုယပေးခဲ့မည်မှာ မုချဖြစ်ပါသည်။

PREFACE

It can be read in Line 15 of the lithic inscription in the Lemyethna of Ledaungkan neighbourhood, Minanthu Village, Pagan, dated 585 B.E: "The 500 jatakas are well inscribed on the temple walls."

In consonance with this lithic statement, paintings, sculptures and cement form-works relating to the 500 jatakas may reverentially be found in the myriad pagodas of Pagan which number is recorded in the mnemonic: "the cart's noisy axle keeps count of Pagan's pagodas". Our ancestor Pagan folk would surely have taken their children and grandchildren by the hand to these rest-houses, monasteries and pagodas and, pointing to the 500 jatakas, would have retold the stories. These jatakas inscribed in Pali letters. Mon letters or Burmese letters would have been established in their hearts to guide their thinking, their speech and their behaviour. These 500 jatakas would surely have engendered and nourished such good and noble thoughts as love, compassion, mercy, sympathy, courage, perseverance, sacrifice and relinquishment.

ဤ ပုဂံယဉ်ကျေးမှုသည် ကျွန်ုပ်တို့၏ သွေးထဲ သားထဲ နှလုံးထဲတွင် ရိုးရာမပြတ် ရှင်သန်တိုးပွားလျက် အားပေး နှိုးဆော်နေပါသည်။ ဤအချက်ကို သတိပြုမိသဖြင့် ကျွန်ုပ် သည် ငါးရဲ့ငါးဆယ် ဇာတ်များကို ပြန်ရေး ပြောပြခဲ့ သည်မှာ ငါးနှစ်မျှ ကြာပါပြီ။ စစ်ပြန်၊ ပန်၊ မြတ်မှုန် ရတနာ၊ ရတနာမှုန်၊ ရှုမဝ၊ လှပ ဆိုသော စာစောင်များ က ပန်းချီကျော် ဦးကျော်၊ ဦးစန်းလှိုင်၊ ဦးစိန် စသော ဆရာများ၏ လက်ရာမှုန် လက်ရာကောင်းတို့ဖြင့် တွဲဖက် တန်ဆာဆင်ကာ ဖော်ပြခဲ့ကြပါသည်။

ကျွန်ုပ်၏ ရည်ရွယ်ချက်ရင်း နှလုံးသွင်းမှာကား ဤဇာတ် တော်များကို မျက်မှောက်ခေတ် လူငယ်များ လက်သို့ တစ်ဆင့် ကမ်းပေးခြင်းဖြင့် ပုဂံယဉ်ကျေးမှု အမွေကို ပေးလိုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ သူတို့တတွေ အလွယ်တကူနှင့် နားလည် သဘောပေါက်နိုင်သော ဝေါဟာရ အသုံး အနှုန်း၊ စကားအသွားအလာ၊ ဝါကျဖွဲ့ထုံး အမျိုးမျိုးဖြင့် တင်ပြလိုခြင်း ဖြစ်သည်။

ယခု....ဉာဏ်လင်းစာပေက မဂ္ဂဇင်း စာစောင်တို့တွင် ဆန်ကဲ့ကြဲနေသော ဇာတ်များကို တခဲတယဉ်း ရှာဖွေ စုဆောင်းကာ ထုတ်ဝေမည် ဆိုသဖြင့် အထူး အားရ ဝမ်းသာ ဖြစ်မိပါသည်။ ထိုမျှ မကသေးပါ။ ဤ ဇာတ် တော်များကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာနှင့် လွယ်လွယ် ကူကူ မှန်မှန် ကန်ကန် ပြန်ဆို ထည့်သွင်းချင်သည် ဆိုသဖြင့် မိတ်ဆွေ ကြီး ဦးဝင်းဖေက စိတ်အားထက်သန်စွာ ဝမ်းသာ အားရ ပြန်ဆိုပေးပါသည်။

Pagan culture, without break in tradition, is flourishing and active in our heart's blood, encouraging and energising us. Aware of this reality, I have been retelling these 550 jatakas for five years. Sitpyan, Pan, Myatmon Yadana, Yadana Mon and Shumawa magazines have presented these stories accompanied by the accomplished illustrations of such famous artists as U Sein, U San Hlaing and U Kyaw.

It has been my heart's desire to pass on these jatakas to contemporary youth and to transfer to them the heritage of Pagan culture. I have also desired to present these jatakas in easily understandable diction and syntax.

Now I am greatly gladdened by Nyan Lin Sarpay's proposal to search for and collect with much difficulty and to publish those pieces which have been dispersed in the magazines like scattered broken rice. And because Nyan Lin wished to present these jatakas in simple and correct English, my good friend U Win Pe has translated them happily and enthusiastically.

သို့ပင်ဖြစ်သော်လည်း ဤ ဇာတ်ငါးရာ မြန်မာပြန် အင်္ဂလိပ်ပြန်တို့တွင် အမှားအယွင်း အတိမ်းအစောင်းများ မရှောင်သာ မလွဲသာ ပါရှိနေပါက မေတ္တာရေ့ထား၍ အကြောင်းပြကာ ညွှန်ကြား ထောက်ပြကြမည် ဆိုပါမူ နောက် ထပ်မံ ပုံနှိပ်ဖြစ်လျှင် ကျေးဇူးတင်စွာဖြင့် ပြုပြင် ပေးပါမည်။

ဤဇာတ်များကို ယခင်က ပုံနှိပ် ဖော်ပြပေးခဲ့ကြသော စာစောင်တို့ကို လည်းကောင်း သရုပ်ဖော် ပန်းချီများကို ရေးပေးခဲ့သော ပန်းချီဆရာကြီးများကို လည်းကောင်း အနီးအဝေးက နေ၍ အားပေးစကား ပြောကြားခဲ့ကြ သော စာရူသူများကို လည်းကောင်း များစွာ ကျေးဇူး တင်ပါသည်။

ယခု ထုတ်ဝေသည့် စာစဉ်အတွက် ပန်းချီကားများကို ရေးပေးသော ပန်းချီ ဆရာကြီးများကို လည်းကောင်း စိတ်ရှည် လက်ရှည် စာစီ၊ ပရုဖတ်၊ ပုံနှိပ်ပေးသော ပုံနှိပ် တိုက် မိတ်ဆွေ များကို လည်းကောင်း အထူးသဖြင့်ကား တကူးတက ကြောင့်ကြစိုက်ကာ ရှာဖွေဖော်ထုတ် ပုံနှိပ်ဖြန့် ဝေပေးသော ဉာဏ်လင်းစာပေကိုလည်းကောင်း အခြား တစ်နည်းမဟုတ် တစ်နည်းဖြင့် ကူညီ မစ သူတို့ကို လည်း ကောင်း ကျေးဇူး များစွာ တင်ရှိပါကြောင်း လေးမြတ် စွာ ဖော်ပြအပ်ပါ၏။ မြန်မာ့ ယဉ်ကျေးမှု အမွေအနှစ်ကို ခံစားနိုင်ကြပါစေ သတည်း။

မင်းသုဝဏ်

၁၈၊ ထွန်းကင်းရိပ်သာ၊
ကမာရွတ်။

Nevertheless, any possible error or inaccuracy in the Burmese or English version of these 500 jatakas will gladly be corrected in the next printings if indicated with accompanying explanation.

I am grateful to the magazines which earlier published these jatakas. I am grateful to the artists who created the original illustrations. I am also grateful to the readers far and near who have given me words of encouragement.

I express gratitude to the artists who have illustrated this publication, to the composers, proof readers and friends at the printer's who have suffered botheration. I express much thanks to Nyan Lin Sarpay who have made a special effort to search for, bring out, print and publish these pieces. I thank also all those who have helped and assisted in one way or another.

May they enjoy the heritage of Burmese culture.

Minthuwun

18-, Tun Lin Avenue
Kamayut

၀၅၀၆

လိမ်သည့်ကိုယ့်၍ အကုန်လုံးပျက်စီးရ

လိမ်သည်ကိုယုံ၍ အကုန်လုံး ပျက်စီးရ

[၁]

လွန်လေပြီးသောအခါ
ကာသိတိုင်း ဗာရာဏသီပြည်၌
ဗြဟ္မဒတ် အမည်ရှိသော
မင်းသည် မင်းပြု၏။
ထိုအခါ ဘုရားအလောင်းတော်သည်
လှည်းကုန်သည်မျိုး၌
မွေးဖွားလေ၏။
အစဉ်သဖြင့် အရွယ်သို့ ရောက်သောအခါ
လှည်းငါးရာနှင့်
လှည့်လည် ကုန်ရောင်း၏။
တစ်ခါတစ်ရံ အရှေ့မှ
အနောက်သို့ သွား၏။
တစ်ခါတစ်ရံ အနောက်မှ
အရှေ့သို့ သွား၏။

All perish for being Credulous

Apannaka Jataka

Part One

Once upon a time
a king named Brahmadata
ruled in the city of Benares
in the Kasi country.
In those days the Bodhisatta
was born into a merchant's family.
When he grew up in due course
he travelled around
trading with five hundred carts.
Sometimes he travelled
from east to west
and sometimes he travelled
from west to east.

[၂]

ထိုအခါ၌ပင်

ဗာရာဏသီပြည်၌

လှည်းကုန်သည်သား

နောက်တစ်ယောက် ရှိလေသေး၏။

မိုက်သောသူ ထုံထိုင်းသောသူ

အကြံ့ ဖျင်းသောသူ ဖြစ်၏။

ထို့ကြောင့်

လှည်းကုန်သည် သားမိုက်ဟု ခေါ်ကြ၏။

[၃]

တစ်ခါသော် ဘုရားလောင်းသည်

ဗာရာဏသီပြည်ဖြစ်

အဖိုးတန် ပစ္စည်းတို့ကို

လှည်းငါးရာတွင် အပြည့်တင်၍

ကုန်ရောင်းထွက်ရန် စီစဉ်လေ၏။

At that time
there was also
another merchant's son
in Benares.
He was foolish,
stupid and dull,
and so was known
as the foolish merchant's son.

Once the Bodhisatta
fully loaded five hundred carts
with costly Benares wares
and prepared to go out to trade.

လှည်းကုန်သည် သားမိုက်သည်လည်း
ထိုနည်းအတူ လှည်းငါးရာတို့ကို
ကုန်အပြည့်တင်ကာ ကုန်ရောင်းထွက်ရန်
စီစဉ်လေ၏။ ထိုအခါ ဘုရားလောင်းက
တွေးမိသည်မှာ-ဤသူနှင့်ငါ

အတူတကွ
ကုန်ရောင်းထွက်မည် ဆိုပါလျှင်
တစ်လမ်းတည်းတွင်
လှည်းပေါင်း တစ်ထောင်သည်
သွားလောက်မည် မဟုတ်။

လူတို့ သုံးရန် ထင်း ရေ စသည်တို့
ရဖို့ ခက်လိမ့်မည်။

နွားတို့ စားရန် မြက်ရဖို့ ခက်လိမ့်မည်။
သူပဲဖြစ်ဖြစ် ငါပဲဖြစ်ဖြစ်

အလျင်ထွက်ရလျှင် ကောင်းလိမ့်မည်-ဟု
တွေးမိလေ၏။ ထို့ကြောင့်

လှည်းကုန်သည်သားကို ခေါ်၍
အကျိုးအကြောင်းကို ရှင်းပြပြီးလျှင်
- ငါတို့နှစ်ဦး အတူတူ တစ်ပြိုင်နက်

သွား၍မဖြစ်ပါ။ အလျင်ဦးစွာ
အသင် သွားလိုက သွားပါ။

နောက်မှ သွားလိုက သွားပါ-ဟု
ပြော၏။

The foolish merchant's son
also fully loaded
five hundred carts with wares
and prepared to go out to trade:
The Bodhisatta then thought thus:
“If I go together with him
the same road will not bear
one thousand carts.
It will be hard
to get food and water
for the men
and grass for the oxen.
It will be better
if either he or I
goes on ahead.
So he called the other
and explained the matter.
The two of us
shouldn't travel together
You may go on ahead
or follow as you wish.”

ထိုအခါ လှည်းကုန်သည်သားမိုက်တွေ၏။
 - ငါ အလျင် သွားလျင်
 အကျိုးများစွာ ရှိလိမ့်မည်။
 မသွားသေးသော လမ်းသစ်ကို
 ငါ သွားရလိမ့်မည်။
 မစားသေးသော မြက်ဦးကို
 နွားတို့ စားရလိမ့်မည်။
 မခူးသေးသော ဟင်းရွက်ဦးကို
 လှည်းသားတို့ ခူးရလိမ့်မည်။
 မသုံးသေးသော ရေလည်း ကြည်လိမ့်မည်။
 ကုန်ဈေးနှုန်းကို ပြိုင်ဘက်မရှိ
 မိမိ အလိုအတိုင်း သတ်မှတ်နိုင်လိမ့်မည်-ဟု
 တွေး၍-အဆွေ။
 ကျွန်ုပ် အလျင်သွားမည်-ဟု ဆို၏။
 ဘုရားအလောင်းသည်လည်း
 နောက်မှ သွားလျင်
 ရနိုင်မည့် အကျိုးတို့ကို
 မြင်၏။ အလျင်ဦးစွာ သွားသူတို့သည်
 လမ်း၌ ခလုတ်ကို ရှင်း၍
 ကျင်းကို ဖို့လိမ့်မည်။
 ထို့ကြောင့် ညီညွတ်သော လမ်းကို
 ငါတို့ သွားရအံ့။
 အလျင်ဦးစွာ သွားသော နွားတို့သည်
 မာကြမ်းသော မြက်တို့ကို စားလိမ့်မည်။

The foolish merchant's son
thought thus:
“There will be many advantages
if I go first.
I shall have a new road
which is not yet used.
My oxen will get grass
not yet eaten
and my men will pluck
vegetables not yet plucked
The unused water will be clear.
Free of competition
I shall fix my own price
for my wares.”
So he said:
“Friend, I will go first.”
The Bodhisatta saw the advantages
of following later:
“Those who go first
will clear the road
of obstructions
and fill the holes.
We will travel
a level road
The oxen which go first
will eat the rough grass.

ထို့ကြောင့် ပေါက်သစ်စ မြက်ချိုကို
ငါတို့ နွားများ စားရအံ့။

အလျင်ဦးစွာ သွားသော လှည်းသားတို့သည်
ဟင်းရွက်ဟောင်းတို့ကို ခူးလိမ့်မည်။

ထို့ကြောင့် ထွက်သစ်စ ဟင်းရွက်ပျိုတို့ကို
ငါတို့ လှည်းသားများ ခူးရအံ့။

အလျင်ဦးစွာ သွားသော လှည်းသားတို့သည်
ရေမရှိရာ၌ ရေတွင်းတို့ကို တူးလိမ့်မည်။

ထို့ကြောင့် ထိုတွင်းတို့မှ ရေကို
ငါတို့ သောက်သုံးရအံ့။

ငါသည် နောက်မှသွားသဖြင့်....

သတ်မှတ်ပြီးသော ဈေးနှုန်းအတိုင်း
ရောင်းရအံ့။ ဤအကျိုးတို့ကို မြင်၍

-- အဆွေ။ ကောင်းပြီ။

အသင် အလျင် သွားပါလော့-ဟု

သဘောတူလိုက်၏။

လှည်းကုန်သည်သားလည်း

- အဆွေ။ ကောင်းပါပြီ-ဟု ဆို၍

လှည်းငါးရာတို့ကို မောင်းနှင်သွားလျှင်

လူတို့နေရာ ကျေးရွာ ဇနပုဒ်ကို

ကျော်လွန်ကာ ကန္တာရ၏ အဦးအစ

အဝင်ဝသို့ ရောက်လေ၏။

My oxen will eat
fresh sweet grass.
The cartmen
who go first
will pluck the matured herbs
while my cartmen.
will get herbs newly grown.
The cartmen
who go first
will dig wells
where there is no water.
We will drink from those wells.
Since we follow
we can sell at fixed prices.”
Bodhisatta, seeing those advantages,
agreed, saying:
“All right, friend, you go first.”
Saying, “Very well, friend.”
the merchant’s son
set out in his carts.
He left human habitation behind
and reached the edge
of the wilderness.

ဤကန္တာရသည်ကား
 ဘီလူး ရှိသော ကန္တာရ
 ရေမရှိသော ကန္တာရ ဖြစ်၏။
 ထို့ကြောင့်
 လှည်းသားတို့သည် လှည်းတို့တွင်
 အိုးတုတ်ကြီးများကို တင်၍
 ရေအပြည့် ထည့်လှောင်ပြီးမှ
 ယူဖုနာ ၆၀ ရှိသော ကန္တာရကို
 ဝင်လေ၏။

[၄]

လှည်းကုန်သည်တို့၏ ထုံးစံမှာ
 ဖုတ် တထောင်းထောင်း ထသော လမ်း၌
 မျက်နှာဘက်မှ လေလာလျှင်
 လှည်းတပ် ထိပ်တွင် ယာဉ်ငယ်ကို စီး၍
 ခေါင်းဆောင်သွား၏။
 ကျောဘက်မှ လေလာလျှင်
 လှည်းတပ်အဆုံးတွင် ယာဉ်ငယ်ကို စီး၍
 ကြပ်မတ်သွား၏။ 'သို့မှ ဖုန်မှုန်
 သဲဖုတ်တို့ ဘေးမှ လွတ်ကင်း၏။
 ယခု လှည်းကုန်သည့် သားသည်
 လှည်းတပ် ထိပ်တွင် ယာဉ်ငယ်ကို စီးကာ
 အစေအပါး အခြံအရံတို့နှင့် သွား၏။

This wilderness
had demons
but no water.
Thus, the cartmen
loaded their carts
with big jars filled with water
and entered the sixty leagues
of wilderness.

It is the practice of merchants
to lead, riding in a dainty cart
at the head of the caravan
when the wind blew the dust of
the road
in their face.
But when the wind blew on the back
they would control the caravan
from a dainty cart
at the rear of the caravan.
In this manner
they would escape the dust and sand.
This merchant's son rode
in a dainty cart
surrounded by attendants
at the head of the caravan.

ကန္တာရအလယ်သို့ ရောက်သောအခါ
 ထိုအရပ်တွင် နေသော ဘီလူးသည်
 လှည်းတပ်ကြီးကို မြင်၍
 - ဤသူတို့မှာ ပါလာသော ရေတို့ကို
 သွန်ပစ်အောင် ဖြားယောင်း သွေးဆောင်၍
 အားနည်း ပင်ပန်းသောအခါ
 နွားရော လူပါ သူတို့အားလုံးကို
 ငါတို့ အဝစားမည်- ဟု ကြံပြီးလျှင်
 နွားဖြူညီနောင် ကသော
 လှည်းယာဉ်ငယ်ကို ဖန်ဆင်း၏။
 လေး၊ မြား၊ ဓား၊ ကာ. ကိုင်ဆောင်သော
 ဘီလူး ငယ်သား ဆယ်ယောက်
 ဆယ်နှစ်ယောက်ခန့်ကို
 ခြံရံစေ၏။ မိမိကိုယ်တိုင်ကား
 ကြာမျိုးငါးပါး
 အပွင့်အငုံတို့ကို ပန်ဆင်ကာ
 ရှိရှိစိုသော ဆံပင် ကိုယ်ဝတ်တို့နှင့်
 ရှိညွှန် ပေကျသော ဘီးရှိသည့်
 လှည်းယာဉ်ပေါ်တွင်
 ဘုန်းတန်ခိုးရှင်ကြီးသဖွယ်
 ထိုင်ကာလာ၏။

When the caravan reached the middle
of the wilderness
the demon who lived there
saw the caravan.

“I will make these men
throw away their water
and eat them
and their Oxen
when they are weak,” thought he.
So he created a dainty cart
drawn by pure white bulls.
Ten or twelve demons
attended him
carrying bows, arrows,
swords and shields.

He rode like a mighty lord
with the flowers and buds
of five kinds of lotuses
in his hair,
with his hair and clothes all wet
B and his cart-wheels muddy.

အခြွေအရံ ဘီလူးတို့သည်လည်း
 ကြာဖူးကြာငုံ
 ကြာမျိုးစုံကို ကိုင်ဆောင်၍
 ကြာစွယ် ကြာရင်းတို့ကို
 စားလျက် စားလျက်
 ရွဲရွဲစိုသော ဆံပင်၊ ကိုယ်ဝတ်တို့နှင့်
 အရှေ့ကလည်း သွားကြ၏။
 အနောက်ကလည်း လိုက်ကြ၏။
 လှည်းကုန်သည့်သား လာသည်ကို မြင်လျှင်
 ဘီလူးသည် မိမိ၏ ယာဉ်ကို
 လမ်းဘေးသို့ မောင်းဆင်းကာ
 - အမောင်။ ဘယ်က လာသနည်း-ဟု
 စကား စပြောလေ၏။
 လှည်းကုန်သည့်သားလည်း
 မိမိ၏ ယာဉ်ကို လမ်းဘေးသို့
 မောင်းဆင်းကာ
 ကုန်တင်လှည်းများကို လမ်းပေးပြီးနောက်
 ထိုဘီလူးနှင့် စကားဆိုလေ၏။
 - အရှင်။ ငါတို့သည်
 ဗာရာဏသီမှ လာကြပါ၏။
 အသင်တို့ကား
 ကြာဖြူ ကြာညိုတို့ကို ပန်ဆင်၍
 ကြာပဒုမ္မာ ကြာပုဏ္ဏရိုက်တို့ကို
 ကိုင်ဆောင်လျက်

The attendant demons
went before him
and also followed after him
carrying different kinds of lotuses,
chewing and eating the lotus stalks
and with their hair and clothes all wet.
When he met the merchant's son
he drew his carriage
to the side of the road
and addressed the merchant's son:
“Young man, from where do you
come?”

The merchant's son too drew his cart
to the side of the road
and let the loaded carts pass.
Then he spoke to the demon:
“Sir, we come from Benares.
You wear blue and white lotuses
in your hair.

ကြာစွယ် ကြာရင်းတို့ကို စားပြီးလျှင်
 ရှုံညွှန် အလိမ်းလိမ်း ရေအရွဲရွဲနှင့်
 လာကြ၏။ အသင်တို့ လာရာလမ်း၌
 မိုးရွာနေပါသလား။
 ကြာမျိုးစုံ ဖုံးလွှမ်းသော
 ရေအိုင်များ ရှိပါသလား-ဟု မေးလေ၏။
 ထိုစကားကို ကြားလျှင် ဘီလူး ဆို၏။
 အဆွေ။ မည်သို့ ပြောလိုက်ပါသနည်း။
 ထို ညိုမှိုင်းသော တောအရေကို
 မြင်ပါ၏လား။ ထိုအရပ်မှ စ၍
 တောတစ်ခုလုံးသည် ရေပြင်ကြီး ဖြစ်ပါ၏။
 မိုးဒေဝါသည် မပြတ် ရွာပါ၏။
 ချောက်တို့သည် ရေဖြင့် ပြည့်ပါ၏။
 ကြာမျိုးစုံ ဖုံးလွှမ်းသော ရေအိုင်တို့သည်
 နေရာတိုင်းတွင် ရှိပါ၏-ဟု ဆို၏။
 ထို့နောက် ဘီလူးနှင့်
 လှည်းကုန်သည်သားတို့
 စကားလက်ဆုံ ကျကြလေ၏။
 ဤလှည်းတို့နှင့် ဘယ်ကို သွားပါမည်နည်း။
 ဤမည်သော ဇနပုဒ်သို့ သွားပါမည်။
 ထိုထိုသော လှည်းတို့တွင်
 ဘာကုန်တွေများ ပါပါသနည်း။
 ဤမည် ဤမည်သော
 ကုန်များ ပါပါသည်။

You carry royal lotus and water-lilies,
eat their stalks
and are wet
and muddy.
Did it rain on your way?
Are there pools
covered with various kinds of lotuses?"

On hearing those words
the demon replied:
"What did you say, friend?
Do you see that dark-green streak of
forest?
From there on the forest
is one stretch of water.
It rains without stopping.
The gullies are full.
There are pools everywhere,
covered with all kinds of lotuses."

Then the demon and the
merchant's son
fell into conversation.
"Where are you going with those
carts?"

"I am going to such and such a village."

"What wares have you
in those carts?"

"So and so."

သည်းတပ်ကြီး နောက်ဆွယ်က
 လေးလေးကန်ကန် လိုက်လာသော
 လှည်းသည် အလွန် လေးပုံရပါ၏။
 ဘာကုန်များ တင်လာပါသနည်း။
 ရေ တင်လာပါသည်။
 အလျင်က ရေတင်လာသည်မှာ
 သင့်မြတ်ပါပေ၏။ ယခုကား
 ဧရအတွက် ကြောင့်ကြစရာ မရှိတော့ပါ။
 ရှေ့မှာ ရေ အလွန် ပေါပါသည်။
 ရေအိုးတို့ကို ခွဲ၍ ရေတို့ကို သွန်လျက်
 သက်သက်သာသာ သွားကြပါလော့။
 ဤသို့ ဆိုပြီးနောက်- ခရီး ဆက်ကြပါဦး။
 ကျွန်ုပ်တို့ ရပ်နားသည်မှာ
 ကြာသွားပါပြီ-ဟု
 ဆိုရင်း ပြောရင်း ဘီလူး ထွက်ခွာကာ
 အနည်းငယ် သွားယောင်ပြုပြီးလျှင်
 မျက်ကွယ်ရာသို့ ရောက်သောအခါ
 ဘီလူးမြို့သို့ သွားလေ၏။

“The last cart of the caravan seems to be heavily laden.

What wares does it carry?”

“It carries water.”

“You did well

to carry water before.

Now you need have no more worry about water.

Water is abundant on ahead.

Break the jars,

throw away the water

and travel lightly.”

Then the demon said:

“Continue on your way.

We have stopped long enough.”

Then he went

a little further on

till he was out of sight

when he returned

to the demon city.

[၅]

မိုက်လုံးကြီးလှသော
 လှည်းကုန်သည့်သားသည်
 ဘီလူး ပြောသမျှကို ယုံကာ
 အိုးတို့ကို ခွဲစေလျက် ရေတို့ကို
 တစ်လက်ခုပ်စာမျှ မကျန်ရအောင်
 သွန်စေပြီးလျှင်
 လှည်းတို့ကို ဆက်လက် နှင်လေ၏။
 သို့သော်လည်း လမ်းတစ်လျှောက်တွင်
 ရေတစ်စက်ကိုမျှ မတွေ့ရ။
 လှည်းသား ငါးရာတို့ ရေငတ်သဖြင့်
 ပင်ပန်း နွမ်းနယ်ကြ၏။
 နေဝင်ချိန်သို့ ရောက်သောအခါ
 လှည်းတို့ကို ချွတ်၍ လှည်းဝိုင်းကြီးဖွဲ့ကာ
 နွားတို့ကို လှည်းဘီးတို့တွင်
 ချည်ထားကြ၏။
 နွားတို့ ရေ မသောက်ရ။
 လူတို့ ယာဂုထမင်း မစားရ။
 အားကုန်သော လှည်းသားတို့သည်
 ဟိုမှာ သည်မှာ လဲလျောင်းကာ
 အိပ်ကြလေ၏။

5

The foolish merchant's son
believed the demon completely.
He ordered all the pots to be broken
and the water thrown away
till not enough was saved
to go in the palm of a man's hand.
Then the carts went on.
However, not a drop of water
was found on the way
and thirst exhausted the men.
At sunset the carts were unyoked
and a circle made of the carts.
The oxen were tied to the cartwheels.
The oxen had no water to drink;
the men had no gruel to eat.
The exhausted cartmen lay down
here and there
and fell asleep.

ညဉ့်မှောင် ရောက်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက်ကား

ဘီလူးတို့သည် ဘီလူးမြို့မှ ထွက်လာကာ

နွားနှင့် လူ ရှိသမျှကို သတ်ကြလေ၏။

အဆီအသားတို့ကို စားကြလေ၏။

အရိုးမျှ ကျန်သောအခါ

ဘီလူးမြို့ကို ပြန်ကြလေ၏။

ဤသို့ဖြင့်

လှည်းကုန်သည် သားမိုက်

တစ်ယောက်ကြောင့်

လှည်းသား ငါးရာနှင့်

နွားခမျာ အပေါင်းတို့

ပျက်စီးကြလေ၏။

ခြေရိုး လက်ရိုး ဦးခေါင်းရိုး

နံရိုး ပေါင်ရိုး စသည်တို့သည်

နေရာတကာတွင် ဖရိုဖရဲ

ဆန်ကွဲ ကြဲနေကြလေ၏။

လှည်း ငါးရာတို့သည်လည်း

နဂိုအတိုင်း

ကုန်ပစ္စည်း အပြည့်နှင့်

ရပ်တည် ကျန်ရစ်ခဲ့ကြလေသတည်း။

။

(အပဏ္ဍကဇာတ်။ ၁။ ပထမပိုင်း။)

As soon as night fell,
the demons came out of their city
and killed all the men and oxen.
When they had eaten of the flesh
and fat
till only the bones were left,
the demons went back to their city.
So because of the foolish
merchant's son
five hundred cartmen
and their oxen were destroyed.
The bones of limbs, hands, skulls,
ribs and thighs
were scattered everywhere
like broken rice.
The five hundred carts
stood there
with their full loads untouched.

လိမ်သည်ကို လိမ်မှန်းသိ၍ အကျိုးရှိသော လှည်းမှုး

လိမ်သည်ကို လိမ်မှန်းသိ၍
အကျိုးရှိသော လှည်းမှူး

[၁]

လှည်းကုန်သည် သားမိုက်
ကုန်ရောင်း ထွက်သွား၍
တစ်လခွဲ ကြာသောအခါ
ဘုရားအလောင်း လှည်းကုန်သည် သည်
လှည်းငါးရာနှင့် ပြည်မှ ထွက်၏။
မကြာခင်ပင်
ကန္တာရ၏ အဦးအစ အဝင်ဝသို့
ရောက်သောအခါ
ရေအတွက် မပူပင်ရအောင်
အိုးတုတ်ကြီးများကို
ရေအပြည့် ထည့်ခိုင်းကာ
လှည်းတို့တွင် တင်စေလျက်
သစ်ခက်တပ် စခန်းတွင်
စည်တီး၍ အစည်းအဝေး ခေါ်ပြီးလျှင်
လှည်းသား ငါးရာတို့အား ဤသို့ ဆုံးပု၏။

Head carfman bcnefits for being
incredulous

1

Six weeks after the foolish merchant's
son
had left to go trading,
the Bodhisatta started out
from the city
with five hundred carts.
Soon he arrived
at the edge
of the wilderness.
To dispel worry about water
he had the big jars filled
and put on the carts.
He assembled the men by beat of gong
at the arbour camp
and addressed them:

-အချင်းတို့။ ငါ့ထံတွင် အခွင့်မတောင်းဘဲ
ရေကို တစ်လက်ခုပ်စာမျှ မသုံးကြပါနှင့်။
ကန္တာရထဲတွင် အဆိပ်ပင်တို့ ရှိတတ်သည်။
ငါ့ထံ မစုံစမ်းဘဲ ရှေးက မစားဖူးသည့်
အရွက် အပွင့် အသီးတို့ကို
မစားကြပါနှင့်။

ဤသို့ ပြောဆို ဆုံးမပြီးနောက်
လှည်းငါးရာနှင့် ကန္တာရကို ဝင်လေ၏။

ကန္တာရအလယ်သို့
ရောက်သောအခါ ဘီလူးသည်
ရှေးနည်းအတူ ဟန်ဆောင် ထွက်လာ၍
ဘုရားလောင်းအား မျက်နှာချင်းဆိုင်
ကိုယ်ယောင်ပြ၏။ ဘီလူးကို မြင်လျှင်
ဘုရားလောင်း ပညာရှိ တွေး၏။

ဤကန္တာရသည်
ရေမဲ့ ကန္တာရ ဖြစ်သည်။

ဤသူသည် မျက်စိ နီ၏။

အရိပ်လည်း မထွက်။ ရဲလည်း ရဲတင်းစွ။

ဘီလူး ဖြစ်ရမည်။ ငါ့အလျှင် သွားသော
လှည်းကုန်သည် သားမိုက်ကို

ရေအားလုံး သွန်ပစ်စေ၍

အားနည်းအောင် လုပ်ပြီးလျှင်

လှည်းသား ငါးရာနှင့်တကွ

စားပစ်သော ဘီလူး ဖြစ်ရမည် မုချ။

“Men, let not so much as a palmful
of water
be used without my permission.
There are poison trees in this
wilderness,

so let no man eat strange leaf,
flower or fruit

without first enquiring with me.

With this exhortation to his men
he entered the wilderness
with five hundred carts.

When they reached the middle
of the wilderness

the demon made his appearance
in the Bodhisatta's path
as before.

When the wise Bodhisatta saw the demon
he thought to himself:

“This is a waterless wilderness.

This person has red eyes,
casts no shadow

and is aggressive.

He must be a demon.

Surely he persuaded the foolish
merchant's son

who went before me

to throw away all the water,

then when the men were weak,

ate up the merchant's son

together with the five hundred cartmen.

ငါ၏
 လိမ္မာသောအဖြစ်
 အကြံကောင်းသော အဖြစ်ကို
 မသိယောင်တကား-ဟု တွေး၍
 ဘီလူးအား ဤသို့ ငေါက်ပြောလိုက်၏။
 အသင်တို့။ သွားကြ။ မလာကြနှင့်။
 ငါတို့ ကုန်သည် ဆိုသည်ကား
 ရေသစ်ကို မတွေ့ရခင်
 လက်ရှိ ရေဟောင်းကို တလက်ခုပ်စာမျှ
 စွန့်ပစ်ရိုး ထုံးစံ မရှိ။
 ရေသစ်ကို တွေ့ရသော အရပ်၌ကား
 ရေဟောင်းကို စွန့်၍ လှည်းတို့ကို
 ပေါ်စေပြီးလျှင် ငါတို့ သွားကြအံ့။
 ဤစကားကို ကြားလျှင် ဘီလူးသည်
 အနည်းငယ် သွားယောင်ပြု၍
 ကွယ်ရာသို့ ရောက်သောအခါ
 ဘီလူးမြို့သို့ သွားလေ၏။

But he doesn't know my cleverness
and ready wit."

Then the Bodhisatta shouted
to the demon:

"Go away.

We merchants don't throw away
even a palmful of water
before we find some more.

When we do find more
we'll throw away this water
and travel on with lightened carts."

When the demon heard those words
he went a little further on
and when he was out of sight
he returned to the demon city.

[၂]

ဘီလူးတို့ ပြန်သွားပြီးနောက်
 လှည်းသားတို့သည်
 ဘုရားလောင်းနှင့် ဤသို့ စကား ဆိုကြ၏။
 -အရှင်။ ထိုလူတို့သည်
 ကြာဖြူ၊ ကြာနီတို့ကို ပန်ဆင်၍
 ကြာပဒုမ္မာ၊ ကြာတံဆိပ်တို့ကို
 ကိုင်ဆောင်လျက်
 ကြာစွယ် ကြာရင်းတို့ကို ကိုက်စားကာ
 အဝတ်က ရေစက်စက်
 ဆံပင်က ရေစက်စက်နှင့် လာကြပြီးလျှင်-
 ထိုညိုမှိုင်းသော ဟောအရေးကို
 မြင်ပါ၏လား။
 သို့အရပ်မှ စ၍ မိုးမင်းဒေဝါ
 မပြတ် ရွာ၏-ဟု၊ ပြောကြပါသည်။
 ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်တို့သည်
 လက်ရှိရေကို သွန်ပင်၍
 ပေါ့ပေါ့ပါးပါး ခရီးသွားကြပါစို့။

2

When the demon had gone,
the cartmen spoke to the Bodhisatta:
“Sir, these men wear white and
blue lotuses in their hair,
they carry royal lotus and water-lilies
and eat their stalks.
Their hair and clothes are dripping wet.
They ask us whether we see
the dark-green streak of forest.
Beginning there it is always raining,
they say.
Let us throw away this water
and travel on with lightened carts.”

ဤစကားကို ကြားသောအခါ
ဘုရားအလောင်း လှည်းမှူးသည်
လှည်းတို့ကို ရပ်နားစေ၍
လူတို့ကို စည်းဝေးစေပြီးလျှင်
ဤကဲ့သို့ ဆွေးနွေး
မေးဖြေ တိုင်ပင်လေ၏။

-အချင်းတို့။ ဤကန္တာရ အရပ်၌
အင်း အိုင် ရေကန်များ ရှိသည်ဟူ၍
ကြားဖူးကြပါသလား။

အရှင်၊ မကြားဖူးကြပါ။

အချင်းတို့။ ဤကန္တာရသည်
ရေမဲ့ ကန္တာရ ဖြစ်၏။

မကြာသေးမီက ထိုသူများ လာ၍-
ထိုတောအရား အလွန်တွင် မိုးမင်းဒေဝါ
မပြတ်ရွာသည်-ဟု ပြောသွားကြပါ၏။
ကျွန်ုပ်မေးပါရစေ၊ ဖြေကြစမ်းပါ။

မိုးသက်လေသည်
မည်မျှဝေးဝေး တိုက်နိုင်ပါသလဲ။
တစ်ယူဇနာမျှ တိုက်နိုင်ပါသည်။ အရှင်။

အချင်းတို့အထဲက မည်သူသည်
မိုးသက်လေ တိုက်သည်ကို
တွေ့ထိမိပါသလဲ။

မည်သူမျှ မတွေ့ထိမိပါ။ အရှင်။

On hearing those words the Godhisatta,
the caravan leader,
ordered a halt
and had all the men assembled.
Then he discussed the matter.

“Friends, did any man hear before now
that there were pools and lakes
in this wilderness?”

“Sir, we have not.”

“Friends, this is a waterless wilderness.
Not long ago, those persons came
and told us

it was always raining
beyond that dark-green streak of forest.

I will ask you. Answer me.

How far does rain-wind carry?”

“A league, sir”

“Has any man here felt the rain-wind?”

“Not a single person, sir.”

မိုးတိမ်ညွန့်ကို မည်မျှ ဝေးဝေးက
 မြင်နိုင်ပါသလဲ၊ အချင်းတို့။
 သုံးယူဇနာက မြင်နိုင်ပါသည်။ အရှင်။
 အချင်းတို့ အထဲက မည်သူသည်
 မိုးတိမ်ညွန့်ကို မြင်ရပါသလဲ။
 မည်သူမျှ မမြင်ရပါ။ အရှင်။
 လျှပ်ပြက်သည်ကို မည်မျှ ဝေးဝေးက
 မြင်နိုင်ပါသလဲ၊ အချင်းတို့။
 လေးယူဇနာ ငါးယူဇနာက
 မြင်နိုင်ပါသည်။ အရှင်။
 အချင်းတို့ အထဲက မည်သူသည်
 လျှပ်ပြက်သည်ကို မြင်ရပါသလဲ။
 မည်သူမျှ မမြင်ရပါ။ အရှင်။
 မိုးချုန်းသံကို မည်မျှ ဝေးဝေးက
 ကြားနိုင်ပါသလဲ၊ အချင်းတို့။
 တစ်ယူဇနာ နှစ်ယူဇနာက
 ကြားနိုင်ပါသည်။ အရှင်။
 အချင်းတို့ အထဲက မည်သူသည်
 မိုးချုန်းသံကို ကြားရပါသလဲ။
 မည်သူမျှ မကြားရပါ။ အရှင်။
 အချင်းတို့။
 ထိုသူတို့ကား လူမဟုတ်။
 ဘီလူးများ ဖြစ်ကြ၏။

“How far off can you see
the top of a storm-cloud?”

“Three leagues, sir.”

“Friends, who among you
has seen the top of a storm-cloud?”

“Not a single person, sir.”

“How far off can you see
a flash of lightning?”

“Four or five leagues, sir.”

“Who among you
has seen a flash of lightning?”

“Not a single person, sir.”

“How far off
can thunder be heard?”

“One or two leagues, sir.”

“Who among you
has heard a peal of thunder?”

“Not a single person, sir.”

“Those are not men
but demons.

ငါတို့ကို ရေသွန်ပစ်အောင် လုပ်၍
 ငါတို့ အားပြတ်သော အခါ
 ငါတို့ကို စားရန် ပြန်လာကြလိမ့်မည်။
 ငါတို့ရှေ့က သွားနှင့်သော
 လှည်းကုန်သည် သားမိုက်သည်
 အကြံကောင်းသူ အကြံပိုင်သူ မဟုတ်။
 ထိုသူမိုက်ကို ထို ဘီလူးတို့သည်
 စားပြီပြီ ဖြစ်ရာ၏။ ထိုလူမိုက်၏
 လှည်းငါးရာတို့သည် ကုန်အပြည့်နှင့်
 နဂိုအတိုင်း ကျန်ခဲ့ပေလိမ့်မည်။
 မကြာခင် ထိုလှည်းတို့ကို
 ငါတို့ တွေ့ရအံ့။ ရေကို
 တစ်လက်ခုပ်စာမျှ မစွန့်ဘဲ
 ငါတို့ မြန်မြန် သွားကြပါစို့။ -ဟု ဆိုကာ
 ခရီးဆက်၍ ထွက်လေ၏။

They make us throw away our water.
When we are weak
they will return to eat us.
The foolish merchant's son
who went ahead of us
has little wit.
The demons must have eaten him.
His five hundred carts
must be standing there fully loaded.
We will see those carts soon.
Let us hurry on
without throwing away a drop of water.''
So saying
they continued their journey.

[၃]

ခရီးဆက်ဆွားသည်ရှိသော် လမ်းတွင်
 နဂိုအတိုင်း ကုန်ပစ္စည်း အပြည့်ရှိသော
 လှည်းငါးရာတို့ကို တွေ့ရ၏။
 လူအရိုးစု နွားအရိုးစု တို့သည်
 နေရာအနှံ့ အပြား ဖရိုဖရဲ
 ဆန်ကွဲကြဲနေသည်ကို မြင်ရ၏။
 ထိုအခါ မိမိ၏ လှည်းတပ်ကြီးကို
 ရပ်နားစေ၏။
 နွားတို့ကို ထမ်းပိုး ချွတ်စေ၏။
 လှည်းတို့ကို ဝိုင်းဖွဲ့ကာ စခန်းချစေ၏။
 လူတို့ကို စောစော ညစာ စားစေ၏။
 နွားတို့ကို စောစော အစာ ကျွေးစေ၏။
 ထို့နောက် နွားတို့ကို အလယ်ကထားကာ
 လူတို့က ဘေးတွင်ဝိုင်း၍ အိပ်စေ၏။
 မိမိသည်မူကား
 ဦးစီးခေါင်းဆောင် ဖြစ်သည်နှင့်အညီ
 ဓားလက်စွဲ၍ ညဉ့်သုံးယံ ပတ်လုံး
 လှည်းတပ်ကြီးကို စောင့်ရှောက်ရင်း
 အရုဏ်ကျင်း၍ အလင်းရောက်စေလေ၏။

3

As they went on
they came upon the five hundred carts
fully loaded with wares.
The bones of men and oxen
were spread everywhere
like broken rice.
The caravan was halted.
The carts were unyoked
and placed in a circle.
The men ate dinner early.
The oxen were fed early.
The oxen were then set in the middle
with the men round them.
As for himself,
being the leader,
he stood on guard,
sword in hand,
through the three watches of the night
till dawn.

ထိုနေ့ နံနက်စောစောတွင်
 ကိစ္စ အလုံးစုံကို ပြီးစေပြီးလျှင် နွားတို့ကို
 အစာကျွေးစေ၍ လှည်းတို့ကို စစ်ဆေး၏။
 မခိုင်ခံ့သော လှည်းတို့ကို ခိုင်ခံ့သော
 လှည်းတို့နှင့် လဲလှယ်ယူသည်။
 အဖိုးနည်းသော ကုန်ပစ္စည်းတို့ကို
 အဖိုးများသော ကုန်ပစ္စည်းတို့နှင့်
 လဲလှယ်ယူသည်။ ပြီးလျှင်
 ခရီးဆက်ထွက်ရာ
 ဈေးကွက်သို့ ရောက်သောအခါ
 ကုန်ပစ္စည်းတို့ကို ရောင်းနေကျ ဈေးထက်
 နှစ်ထမ်းပို သုံးထမ်းပို တိုးကာ
 ရောင်းရလျက်
 မိမိ၏ လှည်းသား ငါးရာနှင့်အတူ
 ဗာရာဏသီပြည်ကြီးသို့ အုပ်စည်းမပျက်
 ပြန်ခဲ့လေသတည်း။

(အပဏ္ဏကဇာတ်။ ၁။ ဒုတိယပိုင်း။)

Early that morning
everything needful was done,
then oxen were fed and the carts inspected.
The weak carts were replaced
with stronger ones,
wares of little value
were exchanged for wares of greater value
and they moved on.
When they reached the market
the wares were sold
for two or three times their value.
The Bodhisatta and the five
hundred cartmen
returned to Benares
in full company.

*

*

*

ဝီရိယအကျုံး ထန်းလုံးရေကိုချိုး
သုံးလေးထမ်းပိုး အမြတ်တိုး

ဝိရိယအကျိုး ထန်းလုံးရေကို ချိုး
သုံးလေးထမ်းပိုး အမြတ်တိုး

[၁]

လွန်လေပြီးသောအခါ
ကာသိတိုင်း ဗာရာဏသီပြည်၌
ဗြဟ္မဒတ် မင်းကြီး မင်းပြုသည် ရှိသော်
ဘုရားအလောင်းတော်သည်
လှည်းကုန်သည်မှူး အမျိုး၌ ဖြစ်၏။
အရွယ်သို့ ရောက်သောအခါ
လှည်းငါးရာနှင့် လှည့်လည်ကာ
ကုန်ကူးသန်း ရောင်းဝယ်လေ့ ရှိ၏။
တစ်ခါသော် ဘုရားလောင်းသည်
ယူဇနာ ခြောက်ဆယ် ကျယ်သော
သဲကန္တာရကြီးကို ဖြတ်ရလေ၏။

**Diligence bathes in water thick
as a palm tree and goods are sold
at three-four times their value**

Vannupatha Jataka

1

Once upon a time
when Brahmādatta was king
in Benares in Kasi country,
the Bodhisatta was born
into a leading merchant's family.
When he grew up he went round
trading with five hundred carts.
Once he had to cross
a desert
sixty leagues wide.

ထို ကန္တာရတွင်ရှိသော သဲတို့သည်
 အလွန် နှသောကြောင့်
 ဆုပ်ယူလိုက်လျှင် လက်ကြားမှ
 ယိုကျကြ၏။ နေထွက်မှ စကာ
 မီးကျိုးပုံကဲ့သို့ ပူသည် ဖြစ်၍လည်း
 သဲပေါ်ကို မည်သူမျှ ခြေမချရဲ။
 သို့နှင့် လျော်စွာ ထိုကန္တာရကို ဝင်သူတို့သည်
 ထင်း ရေ ဆီ ဆန် စသည်တို့ကို
 လှည်းတို့တွင် အသင့် ယူခဲ့ကြ၏။
 အရုဏ်တက် နံနက်ရောက်လျှင်
 လှည်းတို့ကို ဝိုင်းဖွဲ့ ရပ်နား၍
 အထက်တွင် ရွက်ထည်မိုးကာ
 စောစောစီးစီး ချက်ပြုတ် စားသောက်ကြ၏။
 တစ်နေ့လုံး အရိပ်ခို စခန်းချနေကြ၏။
 နေဝင်သော အခါ ညစာ စားသောက်ကြပြီးလျှင်
 မြေငွေ့ အားနည်း၍ အပူ ချိုလာမှ
 လှည်းများကို တပ်ဆင်ကာ
 ခရီး ဆက်ကြပြန်လေ၏။

The sand of the desert
was so fine
it slipped through the fingers
of the closed fist.
From sunrise it was hot
as a bed of embers
and no one could step upon it.
Accordingly,
travellers crossing that desert
carried wood, water and oil
on their carts
and journeyed only at night.
At dawn they formed their carts
in a circle,
spread an awning,
cooked and ate their meal early
and rested the whole day.
At sunset they had dinner
and soon as the heat of the sand cooled
they yoked their carts
and moved forward.

[၂]

သဲကန္တာရတွင် ခရီးသွားရခြင်းသည်
သမုဒ္ဒရာတွင် ခရီးသွားရခြင်းနှင့်
သဘောချင်း ဆင်၏။

သမုဒ္ဒရာတွင် ရေကြောင်းပြု လိုသကဲ့သို့
သဲကန္တာရတွင် ကုန်းကြောင်းပြု လိုပါသည်။
ထိုသူသည် ကြယ်တာရာတို့ကို အမှတ်ပြု၍
လှည်း တပ်ကြီးကို
အရှေ့ အနောက် တောင် မြောက်
အရပ်မျက်နှာ လမ်းညွှန်ကာ
လိုရာသို့ ပို့ဆောင်ရပါသည်။

[၃]

ထိုအခါ၌ ထို လှည်းကုန်သည်မှူးသည်
ထိုနည်းအတိုင်း
ကုန်းကြောင်းပြုကို အားကိုးလျက်
သဲကန္တာရကို ဖြတ်လေရာ
ငါးဆယ့်ကိုး ယူဇနာ ရှိသော အရပ်ကို
ရောက်သောအခါ-ယခု တစ်ည ကုန်လျှင်
ဤ သဲကန္တာရမှ ငါတို့ ထွက်တော့မည်-ဟု
တွေးမိ၍ ညစာ ချက်ပြုတ် စားသောက်ကြ၏။

2

Travelling in the desert
was like voyaging on the sea.
A desert-guide was needed
like a sea-pilot.
He noted the stars
and directed the caravan of carts
north, south, east, west
to their destination.

3

In that manner
the leader of the caravan
crossed the desert
relying upon the guide.
After journeying fifty-nine leagues
he reached a spot
and thought to himself:
“Tonight will see us out of this desert.”
After dinner was eaten,

ထို့နောက် ထင်း ရေ အားလုံးကို စွန့်ပစ်စေ၏။
 လှည်းတို့ကို တပ်ဆင်ကာ ခရီး ဆက်ထွက်၏။
 ကုန်းကြောင်းပြသည် ထိပ်ဆုံးက လှည်းတွင်
 နေရာ ခင်းထိုင်၍ ကြယ်တာရာတို့ကို ကြည့်ကာ-
 ဤအရပ် ဤဒေသသို့ မောင်းနှင်လော့-ဟု
 ညွှန်ပြပြီးလျှင် လဲလျောင်းလေ၏။
 ထိုသူသည် အိပ်ပျက်ခဲ့သည်မှာ ကြာပြီ ဖြစ်ရကား
 မောမောပန်းပန်းနှင့် အိပ်ပျော်သွားလေ၏။
 နွားတို့သည် ပြန်လှည့်၍
 လာခဲ့ရာ လမ်းအတိုင်း သွားနေသည်ကို
 ကုန်းကြောင်းပြ သတိမပြုမိလိုက်။
 တစ်ညလုံး ဤအတိုင်းသွားရာ
 အရုဏ်တက်ချိန် ရောက်လျှင်
 ကုန်းကြောင်းပြသည် အိမ်ရာမှ နိုးလာ၍
 ကြယ်တာရာတို့ကို ကြည့်ရာ
 လမ်းမှားနေသည်ကို သိသဖြင့်
 - လှည်းတို့ကို ပြန်လှည့်ကြလော့-ဟု ဆို၏။
 လှည်းတို့ကို ပြန်လှည့်၍ တန်းစီမိလျှင်
 အရုဏ်တက်၍ နံနက်ရောက်လေ၏။
 ထိုအခါ လှည်းသားတို့ ဆိုကြ၏။
 - အလိုလေး ဤနေရာကား
 မနေ့က ငါတို့ စခန်းချခဲ့ရာပါ တကား။

the wood and water were thrown away,
the carts were yoked,
and the journey continued.

The pilot sat on a carpet
in the front cart,
looked at the stars,
set the direction in which to go
and laid down.

So long had he been
without sleep
and so tired
that he fell asleep.

He did not realise
that the oxen had turned round
and were retracing their steps.

All night the oxen
kept on their way.

At dawn the pilot woke up,
looked up at the stars,
and realised that they had come
the wrong way.

“Turn the carts round,” he shouted.

The carts were turned round
and formed into line.

Just then day broke.

“This is where we camped yesterday,”
cried the cartmen.

ငါတို့၏ ထင်း ရေတို့ ကုန်ခဲ့ပြီ။
 ငါတို့ ယခု ပျက်စီးရတော့အံ့-ဟု
 လှည်းတို့ကို ချွတ်ကာ လှည်းဝိုင်းကြီး ဖွဲ့လျက်
 အထက်တွင် ရွက်ထည်ကို မိုးပြုံးလျှင်
 စိတ်ပျက်လက်ပျက်နှင့်
 ကိုယ့်လှည်းအောက် ကိုယ်ဝင်၍
 လဲလျောင်း အိပ်စက်ကြလေ၏။

[၄]

ထိုအခါ ဘုရားအလောင်းသည် တစ်ကိုယ်တည်း
 တွေး၏။-ငါ အကြံမထုတ်ဘဲ
 စိတ်ပျက် လက်လျော့လျှင်
 ငါ့တပည့်လက်သား အားလုံး
 ပျက်စီးရလေတော့မည်-ဟု တွေးကာ
 နံနက်စောစော နေချိုခိုက် အနီးတဝိုက်တွင်
 လျှောက်ကြည့်လေရာ နေစာမြက်ဘစ်ဖုတ်ကို
 စိမ်းစိမ်းလန်းလန်း မြင်ရလျှင်
 - ဤမြက်တို့သည် မြေအောက်၌
 အစိုဓာတ် ရှိ၍သာလျှင်
 ပေါက်နှိုင်ကြပေသည်-ဟု တွေးမိ၍
 ပေါက်တူးကို ယူစေကာ
 ငယ်သားတို့ကို တူးစေ၏။
 ငယ်သားတို့လည်း နေပူကျဲကျဲ ချွေးရွဲရွဲနှင့်
 တစ်ယောက်တစ်လှည့် တူးကြလေ၏။

“All our wood and water are gone.
We are lost.”

They unyoked their carts,
formed a circle,
and spread an awning.
Each man flung himself
beneath his cart in despair,
and fell asleep.

4

The Bodhisatta thought to himself:

“If I give in without trying
all my men will perish.”

So he went observing
here and there

while it was still early and cool.

He then came upon a clump
of fresh kusa grass.

He thought: “This grass grows
only because there is water underneath.”

He ordered his men
to fetch a spade
and dig.

The men dug in turn,
sweating in the sun.

အတောင် ခြောက်ဆယ်ခန့် ရောက်လျှင်
ကျောက်ဖျာကို ခက်ခက်မာမာ ခတ်မိကြသဖြင့်
စိတ်ပျက် လက်လျော့ကြလေတော့၏။

ဘုရားအလောင်းမူကား

စိတ်မပျက် လက်မလျော့။

-ဤ ကျောက်ဖျာအောက်တွင် ရေရှိရမည်-ဟု
တွေးကာ တွင်းထဲကို ဆင်းပြီးလျှင်
ကျောက်ဖျာတွင် နားကပ် ထောင်လျှင်
ရေတသွင်သွင် စီးသံကို ကြားရသဖြင့်
ဝမ်းသာအားရနှင့် တွင်းထိပ်သို့ တက်၍
တပည့်ငယ် တစ်ယောက်ကို ခေါ်လျက်
-အမောင်၊ အမောင် လက်လျော့လျှင်
ငါတို့ အားလုံး ပျက်စီးရတော့မည်။

အားသစ်မာန်သစ်ကို မွေး၍
ဤသံတူကို ယူကာ တွင်းထဲ ဆင်းပြီးလျှင်
ကျောက်ဖျာကို ထုခွဲပါလော့-ဟု
ကိုးကိုးစားစား တိုက်တွန်းလေ၏။

တပည့်ငယ်လည်း အခြားသူ အားလုံး
စိတ်ပျက် လက်လျော့ပါလျက်
ဆရာ့စကားကို နားထောင်ကာ
အားသစ်မာန်သစ် မွေးပြီးလျှင်
အတောင်ခြောက်ဆယ် တွင်းထဲကို ဆင်း၏။

ကျောက်ဖျာကို သံတူနှင့်
အားအပြည့် မာန်အပြည့် ထုနှက်၏။

Sixty cubits down
they struck a rock
and everybody lost heart.
The Bodhisatta did not lose heart.
He felt sure there must be water
underneath that rock.
He climbed down the hole
and put his ear to the rock.
Hearing the sound of water flowing
beneath,
he climbed up gladly
to the top of the hole.
He called a young lad
and exhorted him:
“My boy, if you give in
we shall all perish.
Take fresh heart.
Go down the hole with this iron
sledge-hammer
and strike the rock.”
The young lad took heart
though others were in despair
and, obedient to his master’s wish,
went down that hole
sixty cubits deep.
He struck the rock with all his strength

ထုနှက်ဖန် များသောအခါ
 ရေစီးကို ဖုံးပိတ်ထားသည့် ကျောက်ဖျာသည်
 အလယ်က ထက်ပိုင်း ကျိုးကျသွားသဖြင့်
 ရေစီးသည် ထန်းပင်လုံးခန့်
 ကောင်းကင်သို့ ပန်းထွက်လေ၏။
 လှည်းသား ငါးရာတို့လည်း
 အားရဝမ်းသာ ရွှင်လန်းလာကြကာ
 ရေကြည် ရေအေးကို တဝကြီး သောက်ကြ၏။
 အားရပါးရ ချိုးကြ၏။ နွားတို့ကို တိုက်ကြ၏။
 လှည်းဝင်ရိုး လှည်းထမ်းပိုး အပိုတို့ကို
 ခွဲကာ မီးထည့်၍ ယာဂုထမင်း
 ကျိုချက် စားသောက်ကြလေ၏။
 နွားတို့ကိုလည်း ကျွေးကြလေ၏။
 နေချို၍ မြေအေးသောအခါ
 ရေထွက်သည့် နေရာအနီးတွင်
 အလံတိုင် စိုက်ထူ ပြထားလျက်
 မိမိတို့ လိုရာအရပ်သို့
 ခရီးဆက်ကြလေ၏။
 ဈေးကွက်သို့ ရောက်လျှင် ကုန်ပစ္စည်းများကို
 ရောင်းနေကျဈေးထက် နှစ်ထမ်းပို၊ သုံးထမ်းပို
 လေးထမ်းပို တိုး၍ ရောင်းရလျက်
 နေရင်းမြို့ရွာ ကိုယ့်ဒေသသို့
 ပျော်ပျော်ပါးပါး ပြန်သွားကြလေသတည်း။ ။

(ဝဏ္ဏပထဇာတ် ၂၂)

He struck so many times
the slab of rock which covered the
flowing stream
broke in the middle
and water rose
thick as a palm bole
high into the sky.
The cartmen joyously drank
the cool, clear water to their fill
and bathed.
They watered the oxen.
They chopped up spare axles and yokes,
made a fire,
cooked gruel and ate it,
and fed the oxen.
When the sun set and it was cool,
they hoisted a flag
at the site of the well
and travelled on to their destination.
When they reached the market
they sold their wares
at two times, three times, four times
the usual price
and happily returned
to their villages and homes.

*

*

*

လောဘကြီး၍ အချည်းနှီးဖြစ်ရသော ယေရိဝ

လောဘကြီး၍
အချည်းနှီး ဖြစ်ရသော သေရိဝ

[၁]

လွန်လေရှေးခါ ငါးကမ္ဘာက
ဘုရားအလောင်းတော်သည်
သေရိဝတိုင်းတွင်
အိတ်ကျောပိုး၍ လှည့်လည် ဈေးရောင်းသော
ရွဲကုန်သည်* ဖြစ်လေသည်။
ဘုရားအလောင်းနှင့်
ရောင်းဖော်ရောင်းဖက်မှာ
လောဘ အလွန်ကြီးသည့်
သေရိဝခေါ်သော ဒေဝဒတ်အလောင်း
ရွဲကုန်သည် ဖြစ်လေသည်။
ထိုအခါ နှစ်ဦးသည်
မြို့ရွာများတွင်
ဈေးကွက် ခွဲဝေ သတ်မှတ်ကာ
ရွဲကုန်များကို ရောင်းကြ၏။
ခွဲဝေ သတ်မှတ်ထားသော ဈေးကွက်တွင်
ဝေစုကျသက
ဝင်ရောက် ဈေးရောင်းပြီးလျှင်ကား
နောက်တစ်ဦးက
ဝင်၍ ရောင်းခွင့်ရှိပါသည်။

That which came to nothing

because of greed

Serivavanija Jataka

1

Once upon a time,
five aeons ago,
in the kingdom of Seriva
the Bodhisatta sold trinkets and baubles
carried on his back in a bag.
A companion hawker
in the same wares
was greedy Serivan
who later became Devadatta.
Apportioning the town or village streets
between the two,
each sold his wares
in his own part of the market.
However,
the other could sell his wares
in the street not his own
if the original person
had already hawked through it.

[၂]

တစ်နေ့သ၌ သူတို့သည်
 မြစ်တစ်ဘက်ရှိ အရိဋ္ဌပူရမြို့သို့
 လှေနှင့်ကူးကာ ဝေစုကျရာ
 ကိုယ့်ဈေးကွက် ကိုယ့်လမ်းကို ကိုယ်ဝင်၍
 ဈေးရောင်းကြလေသည်။
 လောဘကြီးသော သေရိဝ
 ရောင်းသည့် လမ်းတွင်
 သူဌေးမျိုးမှ ပျက်စီး ဆင်းသက်လာသော
 သူဆင်းရဲ အခစား အဘွားအိုနှင့်
 မြေးမကလေးတို့ နေပါသည်။
 -ရွဲကုန်သည် လာဇာယ်။ ဝယ်လိုက်ကြ-ဟု
 သေရိဝ အော်သည်ကို ကြားလျှင်
 မြေးမကလေးက-အဘွား။
 အလှူဝတ်စရာ တစ်ခုခု ဝယ်ပေးစမ်းပါ-ဟု
 ပူဆာလေရာ အဘွားက-အဘွားတို့မှာ
 ပေးစရာ ငွေမရှိဘဲနှင့်
 ဘယ်လို ဝယ်ရပါမည်လဲ-ဟု ပြောလျှင်
 မြေးမကလေးသည်
 အိုးခွက်တွေ အကြားတွင်
 ညစ်ထေး ပေကျကာ
 ရုပ်သဏ္ဍာန် ပျက်နေသော
 ခွက်အိုကြီး တစ်ခုကို ဆွဲထုတ်ယူလာ၍

2

One day they crossed the river by boat
to Aritthapura
and sold the wares
in their own share of the market.
In a street allotted
to the greedy Serivan
there lived a girl and her grandmother,
the poor survivors
of a once rich family.
They lived by working for wages.
When the girl heard the cry
“Trinkets to sell. Come and buy,”
she told her grandmother,
“Buy me a pretty trinket.”
“We’ve no money to give.
What can we buy?”
asked the grandmother.
The girl brought
a dirty old bowl
from among the pots and pans.

- ဟောသည် ခွက်ကြီးဟာ
ကျွန်မတို့အတွက် အလကားပါပဲ။
အဲဘာနှင့် လဲယူပါလား။ အဘွားရယ်-ဟု
ပြောလေသည်။

(ထိုခွက်မှာ
ရှေး အထက်ကျော်ကာရီက
သူဌေးကြီး သုံးဆောင်သော
ရွှေခွက် ဖြစ်ပါသည်။)

ထို့ကြောင့် အဘွားအိုသည်
ရွဲကုန်သည်ကို လှမ်းခေါ်၍
ဖျာခင်း ဧည့်ခံကာ

- မောင်ရင်ရယ်။ ဟောသည်ခွက်ကို ယူပြီး
ကျုပ်မြေးကလေးကို အလှဝတ်စရာ
တစ်ခုခု ပေးခဲ့ပါလား-ဟု
တောင်းပန် ပြောဆိုလေသည်။
သေရိဝလည်း ခွက်ကို ကိုင်ကြည့်၍
ရွှေခွက် ဖြစ်လိမ့်မည်ဟု ထင်သဖြင့်
တိတ်တဆိတ် ခွက်ကျောကို
အပ်နှင့် ခြစ်ကြည့်ရာ
အကယ်ပင် ရွှေခွက် ဖြစ်နေသည်ကို
တွေ့ရလေသည်။

“This old bowl
is of no use to us.

Let me use it for exchange, grandmother.”

(That bowl was the golden bowl
once used by the rich man.)

The grandmother called the hawker
and laid the mat for him.

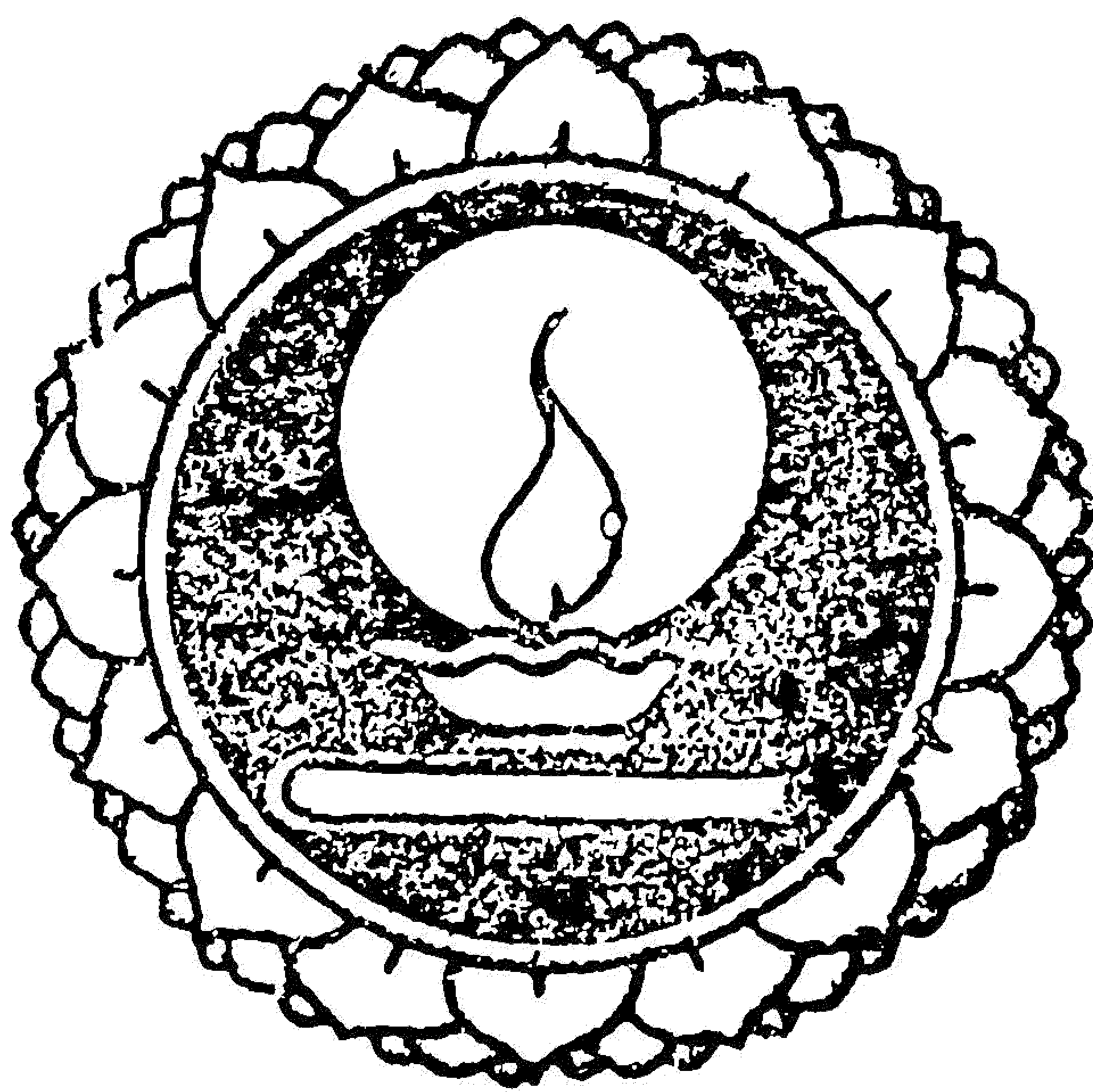
“Take this bowl, sir,
and give a trinket

to my grand-daughter,” she requested.

Serivan handled the bowl
and thought it could be gold.

Secretly he scratched the bottom
with a needle

and found it to be really gold.

ထိုအခါ လောဘသမား သေရိဝသည်
 ဤရွှေခွက်ကို
 အလကား ရအောင် ငါကြံမည်-ဟု
 တွေးလျက်-
 အဘွားကြီး။ သည်ခွက်ဗာ
 အလကားခွက်ပဲ။
 ပဲဝက်လောက်တောင် မတန်ဘူး-ဟု
 ဆိုကာ
 မြေကြီးပေါ်သို့ ပစ်ချ၍
 ထွက်သွား လေသည်။

[၃]

သေရိဝ ထွက်သွားပြီးနောက်
 မကြာခင်အတွင်းတွင်
 ဘုရားအလောင်း ရောက်လာ၍
 -ရှဲကုန်သည် လာပါတယ်။
 ဝယ်လိုက်ကြပါဗျို့ -ဟု
 ကြွေးကြော်ပြန်လေသည်။
 မြေးအဘွား၏ အိမ်သို့ ရောက်လျှင်
 မြေးမကလေးက အဘွားကို
 ရှေးအတိုင်း ပူဆာပြန်လေသည်။

Then greedy Serivan decided
to get the gold bowl
for nothing.

Saying, "Old woman,
this bowl is not worth
half a farthing,"
he threw the bowl
upon the ground
and left the house.

3

Not long after
Serivan had left
the Bodhisatta came along.
"Trinkets to sell. Come and buy,"
he cried.
When he got to the door
of their house
the girl again pestered the grandmother.

-ငါ့မြေး။ အလျင် ရွဲကုန်သည်က
ခွက်အိုကြီးကို အဖိုးမတန်ဘူး ဆိုပြီး
ပစ်ချသွားပြီ။ ယခု
ဘာနှင့် လဲရပါမည်လဲ။
အဘွား။ အလျင် ရွဲကုန်သည်ဟာ
အကြမ်း လျှာကြမ်းကြီးပါ။
ယခု ရွဲကုန်သည်ကတော့
ပြုံးပြုံးရွှင်ရွှင်နှင့် စကားပြောလည်း
ချိုသာပါတယ်။ သည်ခွက်ကို
ယူချင် ယူမှာပါ။
သည်လို ဆိုလျှင်လည်း
ခေါ်လိုက်လေ ငါ့မြေး-ဟု
အဘွားအိုက ခွင့်ပေး သဖြင့်
မြေးမကလေးသည် ရွဲကုန်သည်ကို
ခေါ်လိုက်ကာ နေရာပေး၍
ခွက်ကြီးကို ပြလေသည်။
ဘုရားအလောင်းလည်း ခွက်ကို မြင်လျှင်
ရွှေခွက်ဖြစ်မှန်း သိသဖြင့်-
အမေ။ သည်ခွက်ဟာ ရွှေခွက်ကြီးပါလား။
အဖိုး တစ်သိန်း တန်ပါတယ်။
သူ့ကို ဝယ်ဖို့ ကျွန်တော် မှာ
ငွေမရှိပါဘူး-ဟု ပြောလေသည်။

“The previous hawker
threw the old bowl on the ground
saying it was useless.
What shall we use for exchange now?”
asked the grandmother.

“The other hawker
was a harsh-spoken man,
grandmother.

This hawker is full of smiles
and speaks sweetly.

He may accept this bowl.”

“Call him in then.”

With the grandmother's permission,
the girl called in the hawker,
gave him a seat
and showed him the bowl.

As soon as the Bodhisatta saw the bowl,
he knew it was gold.

“Mother,” he said,

“this bowl is gold

and is worth a hundred thousand pieces.

I haven't that much money with me.”

-အရှင်။ အလှိုင် လာတဲ့လူကတော့
သည်ခွက်ဟာ ပဲဝက်တောင်
မတန်ပါဘူး ဆိုပြီး
မြေကြီးပေါ်မှာ ပစ်ချထားခဲ့မိတယ်။
မောင်ရင်နှင့် ထိုက်လို့
ရွှေခွက် ဖြစ်သွားတာပါပဲ။
သည်ခွက်ကို ယူပြီး
ကျုပ် မြေးကလေးအတွက်
တစ်ခုခုကိုသာ ပေးခဲ့ပါတော့-ဟု
အဘွားအိုက ပြန်ပြောလေသည်။
ထိုအခါ ဘုရားအလောင်းသည်
မိမိမှာ ပါသော
အသပြာ ငါးရာကိုလည်းကောင်း
အိတ်ထဲမှာ ပါသော
အသပြာ ငါးရာတန်သည့်
ကုန်ပစ္စည်းတို့ကို လည်းကောင်း
ပုံပေး၍-အမေ။ ဟောသည် ချိန်ခွင်ရယ်
ဟောသည် အိတ်ရယ် ရှစ်အသပြာရယ်
ကျွန်တော် ယူသွားပါရစေ-ဟု
တောင်းယူကာ
ရွှေခွက်ကို ပိုက်လျက်
မြစ်ဆိပ်သို့ အလှိုင်အမြန်
ထွက်သွားလေ၏။
မြစ်ဆိပ်တွင် ကူးတို့သမားကို
ရှစ်အသပြာ ပေး၍ လှေစီးကာ
မြစ်ကို ကူးလေ၏။

“Sir, the first hawker who came here said it was not worth half a farthing.

He threw it on the ground and went away.

It has turned into gold because you deserve it.

Take it and give my grand-daughter a trinket,” replied the grandmother.

The Bodhisatta placed the five hundred pieces he had and all the wares worth five hundred pieces

before the old woman.

“Mother, let me keep my scales, my bag and eight pieces.”

With her consent

he took these with him

and went quickly down to the river.

He gave the boatman the eight pieces and crossed the river.

ထိုအခိုက်တွင်

လောဘသမား သေရိဝသည်

မြေးအဘွားအိမ်သို့ ပြန်လာလေ၏။

- အဘွားကြီး။ ခွက်အိုကြီးကို ယူခဲ့။

ကျုပ် တစ်ခုခု ပေးမည်-ဟု ပြောရာ

မြေးမငယ်က အော်ဟစ် အပြစ်တင်လျက်

- ကျွန်ုပ်တို့၏ ရွှေခွက်ကို

ပဲဝက်သာ တန်တယ်လို့ ပြောပြီး

အခုမှ ဘာဖြစ်လို့ ပြန်လာသလဲ။

ရှင် ဆရာနှင့် တူတဲ့ ရွဲကုန်သည်

သူတော်ကောင်းကြီးက ကျွန်ုပ်တို့ကို

အဖိုး တစ်ထောင် ပေးပြီး ရွှေခွက်ကို

ယူသွားပြီ။ သွားပါ။ ထွက်သွားပါ-ဟု

နှင်လွှတ်လေ၏။

သေရိဝလည်း ထိုစကားကို ကြားလျှင်

- ဆုံးပါပြီဗျ။ အမယ်လေး ဆုံးပါပြီ။

ရွှေခွက်ကြီး တစ်သိန်းတန် ဆုံးပါပြီ-ဟု

စိုးရိမ်ကြီးစွာ ဖြစ်၍ သတိ လက်လွတ်ကာ

လက်ထဲတွင် ပါသည့် အသပြာနှင့်

ကုန်ပစ္စည်း တန်ဆာပလာတို့ကို

အိမ်တွင် ကြဲပစ်လေ၏။

အပေါ်ခြုံ တဘက်နှင့်

အတွင်းဝတ် ပုဆိုးတို့ကိုလည်း

ချွတ်ပစ်လေ၏။ ပြီးလျှင်

4

At that moment
the greedy hawker Serivan
returned to the house.

“Old woman, bring the bowl.
I’ll give you something.”

But the girl shouted blame at him.

“You said our gold bowl
was not worth half a farthing.

Why do you come back now?

An honest hawker

who looks to be your master

gave us a thousand pieces

and took the gold bowl.

Go away.”

When Serivan heard those words

he exclaimed: “I’ve lost it. I’ve lost it.

I’ve lost the gold bowl

worth a hundred thousand pieces.”

He felt intense sorrow

and lost his mind.

He scattered his money and wares

at the door of the house.

He threw off

his upper and under clothes.

ချိန်ခွင်ပေါင်ကို ဆောက်ပုတ် လုပ်ကိုင်ကာ
 ဘုရားလောင်း ထွက်သွားရာသို့
 အပြေး လိုက်လေတော့၏။
 မြစ်ဆိပ်သို့ ရောက်လျှင်
 မြစ်လယ်သို့ ကူးတို့ စီးသွားသော
 ဘုရားလောင်းကို မြင်လေ၏။
 အော်ဟစ်ကာ ကူးတို့သမားကို
 ပြန်လာ ခိုင်း၏။ မရလျှင်
 စိုးရိမ်သောက အလွန်ကြီးစွာ
 နှလုံး ပူလာ၏။ နေလောင်သော
 အိုင်တွင်း ညွှန်နှစ်ကဲ့သို့ အက်ကွဲ၏။
 ခံတွင်းမှ သွေးအန်၏။
 ထိုခဏ၌ပင် သေရိဝ လောဘသမားသည်
 ဘုရားအလောင်း အပေါ်တွင်
 ရန်ငြိုး ကြီးစွာ ဖွဲ့ကာ
 ကြုံရာဘဝတွင် ကလဲ့စား ချေမည်ဟု
 ကျိန်ဆိုလျက် ရင်ကွဲနာဖြင့်
 သေလေသတည်း။ ။

(ဤသည်ကား ဘုရားလောင်း အပေါ်တွင်
 ဒေဝဒတ်ကပထမဦးဆုံး ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်းပေတည်း။)

(သေရိဝ ဂါဏိဇဇာတ် ၃၂)

* ရွဲကုန်သည် ဆိုသည်မှာ ချက်ကျောက် စသည်တို့နှင့် လုပ်
 သည့် နားတောင်း၊ လက်ကောက်၊ လည်ဆွဲ စသည်တို့ကို
 အရပ်လည်၍ ရောင်းသောသူ ဖြစ်သည်။

Then armed with the beam of his scales
as a club
he ran after the Bodhisatta
When he reached the river
he saw the Bodhisatta
in the ferry-boat
in the middle of the river.
He shouted to the boatman to return.
Failing at this,
he felt intense distress.
His heart grew hot
and cracked like mud
in a dry pool
in the heat of the sun.
Blood gushed from his mouth.
At that time
the greedy Serivan
felt great enmity for the Bodhisatta
and vowing to take revenge
at every opportune rebirth,
his heart broke
and he perished.
(This is the first time
Devadatta conceived a grudge
against the Bodhisatta.)

မှန်မှန်ကြီးစား၍ ကြီးပွားသည့် သူဆင်းရဲ

မှန်မှန်ကြီးစား၍ ကြီးပွားသည့်
သူဆင်းရဲ

[၁]

ရာဇဂြိုဟ်ပြည်အနီး
ဆရာဇီဝက၏ ကောင်းမှု သရက်တောကျောင်း၌
သီတင်းသုံးနေတော်မူစဉ် မြတ်စွာဘုရားသည်
အောက်ပါဇာတ်တော်ကို ဟောတော်မူပါသည်။

[၂]

လွန်လေပြီးသောအခါ
ကာသိတိုင်း ဗာရာဏသီပြည်၌
ဗြဟ္မဒတ်မင်းကြီး မင်းပြုသည်ရှိသော်
ဘုရားလောင်းသည် စူဠသေဋ္ဌိအမည်ဖြင့်
သေဋ္ဌေးမျိုး၌ ဖြစ်၏။ စူဠ သေဋ္ဌိသည်
ပညာရှိ၏။ လိမ်မာ၏။ နိမိတ်ပညာ တတ်၏။
တစ်နေ့သောအခါ မင်းထံ၌ စားရန် သွားရာ
လမ်း၌ ကြက်သေတစ်ကောင်ကို မြင်၍
ကောင်းကင်နက္ခတ် အနေအထားနှင့်
ဆင်ခြင်ပြီးလျှင် -

A poor man who prospered through diligence

Culassethi Jataka

1

The Buddha told this story
while residing
in Jivaka's Mango-grove
near Rajagaha.

2

Once upon a time
when Brahmadata was king
in Benares in Kasi,
the Bodhisatta was born
into the family of the Treasurer.
He was called Little Treasurer.
He was clever, wise and could read omens.
One day on his way
to wait upon the king,
he came upon a dead mouse
lying on the road.
Observing the stars at the moment
he said:

ဉာဏ်အမြော်အမြင် ရှိသည့် သူသည်
ဤကြွက်သေကို ကောက်ယူ၍ အသုံးချမည်ဆိုလျှင်
သားကျွေးမှု မယားကျွေးမှု ပြုနိုင်လတ္တံ့ - ဟု
ဆိုလိုက်လေ၏။ ဤစကားကို အနီးအနားရှိ
ဆင်းရဲနွမ်းပါးသော

အမျိုးသားတစ်ဦး ကြားလျှင်-
ဤသူဌေးသည် ဤစကားကို
အလကားပြောမည် မဟုတ်-ဟု ဆိုကာ
ကြွက်သေကို ကောက်ယူပြီးလျှင်
ဈေးတွင် ကြောင်စာအဖြစ် ရောင်းရာ
တစ်ခြင်ရွေးသော အသပြာကို ရလေ၏။

[၃]

အမျိုးသားသည် တစ်ခြင်ရွေးဖိုး တင်လဲ ဝယ်၍
ရေတစ်အိုးကို ယူလျက် လမ်းမတွင် ရပ်ကာ
မောမောပန်းပန်းနှင့် ပန်းခူးရာမှ ပြန်လာသည့်
ပန်းသည်တို့ကို တင်လဲကျွေး၍ ရေတိုက်လေ၏။
ပန်းသည်တို့လည်း ကျေးဇူးတင်သဖြင့်
ပန်းတဆုပ်စီ ပေးသွားကြလေ၏။

“If any intelligent person were to pick up this mouse and use it, he will be able to keep a wife and children.”

He was overheard by a poor young man nearby.

The young man thought:

“This rich man would not speak these words without reason.”

He picked up the mouse and sold it for a farthing to feed a cat.

3

He bought a farthing's worth of molasses and took some water in a pot.

He stood in the road and gave some molasses and drinking water

to flower-gatherers returning from the forest.

The grateful flower-gatherers gave him each a bunch of flowers.

[၆]

အမျိုးသားသည် ထိုပန်းတို့ကို ရောင်းကာ
 နောက်တစ်နေ့၌ တင်လဲ ဝယ်ပြန်၍
 ရေအိုး ထမ်းပြီးလျှင် ပန်းခြံသို့ သွားလျက်
 ပန်းသည်တို့အား ကျွေးပြန် တိုက်ပြန်၏။
 ပန်းသည်တို့လည်း ကျေးဇူးတင်သဖြင့်
 တစ်ဝက်သာ ဆွတ်ခူးပြီးသော ပန်းပင်တို့ကို
 အမျိုးသားအား ပေးကြလေ၏။
 အမျိုးသားသည် ကျန်သော ပန်းတို့ကို
 ဆွတ်ခူး ရောင်းစားလေ၏။
 ဤနည်းဖြင့် အမျိုးသားသည်
 မကြာခင် ရှစ်သပြာ ပိုင်လေတော့၏။

[၇]

တစ်နေ့သောအခါ လေကြီး မိုးကြီး ကျ၏။
 သစ်ရွက် သစ်ခက် သစ်ကိုင်းခြောက်တို့
 ကျိုးပဲ့ ကြွေကျ၍ ဥယျာဉ်တော် ရှုပ်ပွေနေ၏။
 ထိုအခါ အမျိုးသားသည် ဥယျာဉ်တော်သို့
 သွားပြီးလျှင်-ဤသစ်ရွက် သစ်ခက် အမှိုက်တို့ကို
 ကျွန်တော် ရမည်ဆိုပါလျှင် ရှင်းပေးပါမည်-ဟု
 ပြောရာ ဥယျာဉ်တော်မှူးက သဘောတူလိုက်၏။

4

He sold those flowers,
bought more molasses the next day
and went to the flower garden
carrying a pot of water.
He again fed the flower-gatherers.
The grateful flower-gatherers
gave him flowering plants
with half the flowers left on them.
He sold the flowers
and soon obtained eight pieces.

5

One day of wind and rain
the royal garden was littered
with broken twigs, branches and leaves.
The young man went to the royal garden
and offered to clear them away
if he would be allowed
to take away the leaves and branches.
The royal gardener agreed.

B

ထိုအခါ သူဌေးတပည့် အမျိုးသားသည်
 ကလေးကစားကွင်းသို့ သွားကာ
 ကလေးတို့ကို တင်လဲကျွေး၍ ခိုင်းရာ
 ကလေးတို့သည် ဝမ်းသာအားရ
 တစ်ယောက် တစ်လက်နှင့်
 သစ်ရွက် သစ်ခက် သစ်ကိုင်းခြောက်တို့ကို
 လှည်းကျင်း စုသိမ်းကြ၍ ဥယျာဉ်တံခါးတွင်
 စုပုံ ချထားပေးလေ၏။

[၆]

ထိုအခါ မင်း၏ အိုးတော်လုပ်သည်
 နန်းတော်အတွက် အိုးခွက်များ
 ပြုလုပ်ပြီးသောအခါ
 အိုးဖုတ်ရန် ထင်းရှာထွက်လေ၏။
 ဥယျာဉ် တံခါးတွင် စုပုံနေသော
 ရွက်ခြောက် သစ်ခြောက် သစ်ကိုင်းခြောက်တို့ကို
 မြင်လျှင် သူဌေးတပည့် အမျိုးသားထံမှ ဝယ်ယူ၍
 အိုးတော် ဖုတ်လေ၏။ ဤနည်းဖြင့်
 ထင်းဖိုး တစ်ဆယ့်ခြောက်သပြာနှင့်
 အိုးခွက် အချို့ကို ရလိုက်လေ၏။

This young man,
a good pupil of the Little Treasurer,
went to the children's playground
and fed them with molasses.
The happy children gathered together
the leaves, twigs and branches,
piled them at the gate
and swept clear the royal garden.

6

At that time the royal potter
having made pots for the palace,
was looking for wood fuel to make
more pots.
When he saw the leaves, twigs and
branches
at the garden gate
he bought them from the young man.
In this manner,
the young man
got sixteen pieces and some pots.

[၇]

ဤကဲ့သို့ တစ်မျိုးပြီး တစ်မျိုး
 ဉာဏ်ထုတ် ကြိုးစား လုပ်ကိုင် ရှာဖွေရာ
 လေးလအတွင်းတွင် အမျိုးသားသည်
 အသပြော နှစ်သိန်းကို စုဆောင်းမိလေ၏။
 ထိုအခါ အသပြောတို့ကို ထမ်း၍
 ဗာရာဏသီပြည်ထဲသို့ သွားကာ
 ကြွက်သေကို ညွှန်ပြ ပြောဆိုသွားသည့်
 စူဠသေဋ္ဌိ သူဌေးအား အသပြော တစ်သိန်း
 ကန်တော့လျက် ကျေးဇူးဆပ်လေ၏။
 သူဌေးလည်း အမျိုးသား၏ လုပ်ရည်ကိုင်ရည်
 လုံ့လ ဝီရိယ ဉာဏ်ပညာ အလိမ္မာကို
 သဘောကျသဖြင့် မိမိ၏ သမီးနှင့်
 စုံဖက် ပေးစားကာ အလုံးစုံသော ဥစ္စာကို
 အပ်နှင်းလေ၏။ စူဠသေဋ္ဌိ ကွယ်လွန်လျှင်
 အမျိုးသားသည် ဗာရာဏသီပြည်၏
 သူဌေး ရာထူးကို ရလေသတည်း။

[၈]

ဤဇာတ်တော်ကို ဟောပြီးသောအခါ
 မြတ်စွာဘုရားသခင်သည် အောက်ဖါ ဂါထာကို
 ရွတ်ဆိုတော် မူလေ၏။

7

Using his intelligence and working hard the young man was able to save two lac pieces in four months through various endeavours.

Carrying the money he then went into the city of Penares and gave a hundred pieces to Cula setthi in gratitude for directing him to the dead mouse.

The Little Treasurer, pleased with the diligence, wit and intelligence

of the young man gave him his daughter in marriage and all his wealth.

When the Little Treasurer died the young man became the Treasurer in that city.

8

At the end of the Jataka Buddha recited this verse.

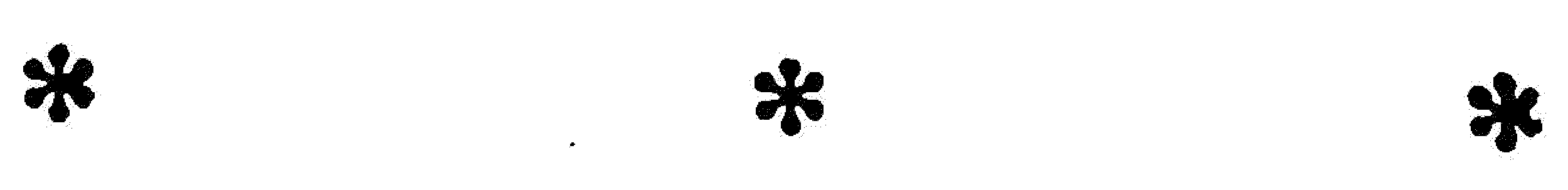
ဂါထာ

အပ္ပကေနပိ မေဓာဝိ၊
ပါဘတေန ဝိစက္ခဏော။
သမုဋ္ဌာ ပေတိ အတ္တာနံ၊
အက္ခိ အဂ္ဂိံ ဝ သန္ဓမံ။

မြန်မာ

မီးပွားမှုတ်သို့
သေးနုပိဉ္စော၊ ရင်းနှီးကာလျှင်
ပညာဉာဏ်အား ရှိသူများသည်
ကြီးပွားနိုင်သည်ပါ တကား။
(စူဠသေဋ္ဌိဇာတ်။ ၄။)

Even as the breath can nurse a tiny flame,
So with the humblest capital,
An intelligent and able man
Will rise to wealth:

လျှပ်ပေါ်သော သူမိုက်ကြောင့် ဟားတိုက်ခံရသော မင်းကြီး

လျှပ်ပေါ်သော သူမိုက်ကြောင့်
ဟားတိုက်ခံရသော မင်းကြီး

[၁]

လွန်လေပြီးသောအခါ
ဗာရာဏသီပြည်၌ ဗြဟ္မဒတ်မင်းကြီး
မင်းပြုသည် ရှိသော်
ငါတို့၏ ဘုရားအလောင်းတော်သည်
မင်းကြီးထံတွင် ပစ္စည်းတန်ဖိုးကို
သတ်မှတ်ပေးရသော ရာပြတ် အရာရှိ ဖြစ်လေ၏။
ဆင် မြင်း အစရှိသည့်
သက်ရှိ ပစ္စည်းတို့၏ ဘန်ဖိုးကို
သတ်မှတ်ပေးရ၏။
ရွှေ ကျောက် အစရှိသည့်
သက်မဲ့ပစ္စည်းတို့၏ တန်ဖိုးကို
သတ်မှတ်ပေးရ၏။
ဘုရားအလောင်းတော်သည်
ထိုက်သင့်သမျှ တန်ဖိုးကို သတ်မှတ်၍
ကုန်သည်တို့အား ပေးချေစေ၏။
သို့ဖြစ်သော်လည်း
ဗြဟ္မဒတ်မင်းကြီးသည် လောဘကြီး၏။

**The king who became a laughing-stock
because of a shameless, foolish person**

Tandulanali Jataka

1

Once upon a time
when Brahmadata was king
in Benares,
the Bodhisatta was his valuer.
He used to value such live things
as elephants and horses,
and such articles
as jewels and gold.
He made the proper valuation
and paid the owners
the proper price.
However, the king was greedy.

-ဤကဲ့သို့ တရားသဖြင့်
တန်ဖိုး သတ်မှတ်ပေးနေလျှင်
မကြာခင် ငါ ဆင်းရဲရတော့မည်။
ဤရာပြတ်ကို ထုတ်ပယ်၍
ရာပြတ်အသစ် ခန့်မှ တော်တော့မည်-ဟု
ကြံစည်ကာ နန်းတော် ပြတင်းပေါက်မှ
နန်းရင်ပြင်ကို လှမ်းမျှော်ကြည့်သည်ရှိသော်
ရာပြတ် ရာထူးနှင့် ထိုက်တန်သည် ထင်ရသော
လျှပ်ပေါ်မိုက်မဲသူ ခရီးသွားတစ်ဦးကို
မြင်ရ၍ ခေါ်စေပြီးလျှင်-အချင်း။
ငါ့ထံတွင် ရာပြတ်အလုပ်ကို
လုပ်နိုင်ပါမည်လား-ဟု မေး၏။
-လုပ်နိုင်ပါမည် အရှင်မင်းကြီး-ဟု ဖြေ၏။
မင်းကြီးသည် မိမိ၏ စည်းစိမ်ချမ်းသာကို
အရေးပေး စောင့်ရှောက်လိုသဖြင့်
ထိုသူမိုက်ကို ရာပြတ် ခန့်လိုက်လေ၏။
ထိုအခါမှစ၍ ထိုသူမိုက်သည်
မင်းကြီးထံတွင် မျက်နှာရလို၍
ဆင် မြင်း ရွှေ ကျောက် စသည်တို့၏ တန်ဖိုးကို
မတန်တဆ လျော့ချကာ
မိမိသဘောအတိုင်း သတ်မှတ်ပေးလေ၏။
ရာပြတ်တော် သတ်မှတ်သည် ဖြစ်၍
သတ်မှတ်သည့်အတိုင်း လိုက်နာကြရလေ၏။

“If this valuer continues
to fix the fair price
I will soon become poor.

It is better
to remove this valuer
and appoint another,”
thought the king.

He looked out from the palace window
and saw in the palace courtyard
a shameless, foolish traveller who,
to the king,
seemed fit
for the post of valuer.

The king had him called.

“Can you work for me as a valuer?” he
asked.

“I can, your majesty,” was the reply.

The king,
who wished to protect his wealth,
had the stupid fellow appointed valuer.

After this, the fool,
wishing to please the king,
drastically reduced the prices
of the elephants, horses, gold and jewels,
fixing them as he fancied.

But people had to accept
the price fixed by the royal valuer.

[၂]

ထိုကာလ၌ ဥတ္တရာပထတိုင်းမှ
 မြင်းကုန်သည် တစ်ဦးသည် မြင်းငါးရာကို
 လာရောက် ရောင်းလေရာ
 မင်းကြီးက ထိုရာပြတ်ကို
 တန်ဖိုး သတ်မှတ်ပေးရန် ခိုင်းလေ၏။
 -အရှင်မင်းကြီး။ ဤ မြင်းငါးရာသည်
 ဆန် တစ်ကွန်းစား * သာ တန်ပါသည်။
 ဆန် တစ်ကွန်းစား ပေး၍ မြင်းတို့ကို
 ဇောင်းတော်သို့ ပို့စေတော်မူပါလော့-ဟု
 လျှောက်တင်လေ၏။ ထိုအခါ
 မြင်းကုန်သည်လည်း ရှေး ရာပြတ်ဧဟောင်း
 ဘုရားအလောင်းအမတ်ထံ ချဉ်းကပ်ပြီးလျှင်
 -အမတ်ကြီး။ ကျွန်တော်၏ မြင်းငါးရာကို
 ဆန် တစ်ကွန်းစားသာ တန်သည်ဟု
 ရာပြတ်တော်က သတ်မှတ်လိုက်ပါသည်။
 ကျွန်တော် ပျက်စီးပါတော့မည်၊
 မည်သို့ လုပ်ရပါမည်နည်း-ဟု အကြံတောင်း၏။
 -အချင်း ကုန်သည်။ ကျွန်ုပ် ပြောမည်။ နားထောင်။
 ရာပြတ်ကို လာဘ်ပေးပါ။ ပြီးလျှင်
 ဤသို့ ပြော။ ရာပြတ်တော်မင်း။ ကျွန်တော်၏
 မြင်း ငါးရာသည်
 ဆန်တစ်ကွန်းစားသာ တန်ကြောင်း သိရပါပြီ။

2

At that time
a horse dealer from the north country
came and sold five hundred horses.
The king told the valuer to fix the price.

“Your majesty,
these five hundred horses
are worth only one measure
of rice.

Pay a measure of rice
and let the horses
be sent to the stables.”

The horse dealer approached the
Bodhisatta,
the previous valuer.

“Minister,
the valuer has fixed one measure of rice
as the price for my five hundred horses.
I will be destroyed.

What shall I do ?” asked the dealer.
The ex-valuer gave this advice.

“Friend, dealer, listen to me.
Bribe the valuer.

Then say that you have learnt
that your five hundred horses
are only worth one measure of rice.
Say that you wish to know

ဆန် တစ်ကွန်းစား၏
တန်ဖိုးကိုကော
မသိရပါဘူးလား။ မင်းကြီး၏
ရှေ့ဘော်မှောက်တွင်
တန်ဖိုး သတ်မှတ်
တင်လျှောက် ပေးစေချင်ပါသည်ဟု
ခိုင်းပါ။ ကျွန်ုပ်လည်း လာရောက်
နားထောင်ပါမည်-ဟု
ဘုရားအလောင်း ရာပြတ်ဟောင်းက
အကြံပေးလေ၏။
မြင်းကုန်သည်လည်း
ရာပြတ်တော်ထံ ချက်ချင်း သွား၍ လာဘ်ပေးကာ
အကြောင်းကို ပြောပြ၏။
ရာပြတ်တော်လည်း လာဘ်ကို ရသောအခါ
-ဆန် တစ်ကွန်းစား၏ တန်ဖိုးကို
သတ်မှတ်ပေးမည်-ဟု ဆိုသဖြင့် သူတို့ နှစ်ဦး
မင်းကြီးထံမှောက်သို့ သွားကြလေ၏။
ဘုရားအလောင်းနှင့် အခြား အမတ်တို့လည်း
စုဝေး လာရောက် နားထောင်ကြလေ၏။

[၃]

မြင်းကုန်သည်သည် မင်းကြီးကို ရှိခိုး၍-
အရှင်မင်းကြီး။ ကျွန်တော်၏ မြင်းငါးရာသည်
ဆန် တစ်ကွန်းစား တန်သည်ဟု သိရပါပြီ။

the value of a measure of rice.
Ask him to make the valuation
in front of the king.
I too shall be there.”

The horse dealer went immediately to
the valuer,
bribed him and told him what to do:
When the valuer received the bribe
he agreed to fix the value
of a measure of rice.

The valuer and the horse dealer
then went into the king's presence.
The Bodhisatta and other ministers
assembled to listen to the valuation.

3

The horse-dealer paid respects
to the king.

“Your majesty, I have learnt
that my five hundred horses
are worth one measure of rice.

ဆန် တစ်ကွန်းစား၏ တန်ဖိုး

မည်မျှဖြစ်သည်ကိုလည်း

ရာပြတ်တော်အား မေးပေးတော်မူပါဦး-ဟု

လျှောက်ဘင်လေရာ အကြောင်း မသိသော

မင်းကြီးသည်-အချင်းရာပြတ်။

မြင်းငါးရာသည် မည်မျှ တန်ဖိုးရှိသနည်း-ဟု

မေး၏။ -အရှင်မင်းကြီး။

မြင်းငါးရာသည် ဆန် တစ်ကွန်းစား

တန်ဖိုးရှိပါသည်။

အချင်း ရာပြတ်။

ဆန် တစ်ကွန်းစားသည် မည်မျှ တန်ဖိုး ရှိသနည်း။

အရှင်မင်းကြီး။

ဆန် တစ်ကွန်းစားသည် မြို့တွင်းမြို့ပြင်

ဤ ဗာရာဏသီပြည်ကြီးနှင့်အမျှတန်ဖိုးရှိပါသည်။-

ဤသို့ လျှပ်ပေါ်မိုက်မဲသော ရာပြတ်က

လတ် မျက်နှာကို လိုက်စား၍

မဟုတ်မတရား လျှောက်ထားသည်ကို

ကြားရလျှင် မင်းရင်ပြင်တွင် စုဝေးနေသော

အမတ်တို့သည် လက်ခုပ်လက်ဝါးတီးကာ

ရယ်မောကြလျက်-မင်းနှင့်နိုင်ငံသည်

တန်ဖိုးမပြတ်နိုင်။ အနတ္တ ထိုက်သည်ဟု

ငါ့တို့ ရှေးက ကြားဖူးရ၏။

Please ask the valuer
the value he fixes
for one measure of rice.”

The king, quite ignorant of the matter,
asked the valuer.

“What is the value of the five hundred
horses?”

“One measure of rice, your majesty.”

“What is the value of one measure
of rice?”

“It is worth all of Tenares and its
suburbs,
your majesty.”

On hearing this absurd statement
of the shameless valuer
who had been bribed,
the ministers clapped their hands
and laughed merrily.

“We used to learn
that the king and realm
were priceless.

ယခုမူကား

ငါတို့မင်းနှင့် ငါတို့ပြည်ကြီးသည်
ဆန်တစ်ကွန်းစားသာ တန်သတတ်။

ရာပြတ်မင်း၏ ပညာကြီးပုံသည်
အံ့ဖွယ်ရှိစွတကား။ ဤပညာရှိသည်
ဤမျှလောက် ကြီးအောင် ဤရာထူးတွင်
တည်နှိုင်ပါပေသည်တကား။

ငါတို့၏ မင်းသည်လည်း

ဤပညာရှိနှင့် ထိုက်တန်ပါပေသည်တကား-ဟု
ပြောဆိုကာ အောက်ပါအဖွဲ့ကို ရွတ်ကြလေ၏။

[ငါးဆ]

ကိမ္မတ္တိ တဏှာလနာဠိကာယံ၊
အသာန မူလာယ ဝဒေဟိ ရာဇ။
ဗာရာဏသိ သန္တရ ဗာဟိရံ၊
အယမဋ္ဌတိ တဏှာလနာဠိကာ။

[မြန်မာ]

အရှင်မြတ်စွာ၊ အိုရာဇာ
ငါးရာမြင်းမွန်၊ ဝယ်ယူရန်ကို
ဆန်တစ်ကွန်းစား၊ တန်ဖိုးထားလျက်
ကွန်းစားဆန်ကို၊ တန်ဖိုးဆိုသော်
နဂိုရ်ပြည်ကြီး၊ ဗာရာဏသိဟု
အပြီးမွန်စွာ၊ ပြတ်ခြင်းရာသည်
ဟုတ်ပါ၏လား အို မင်းမြတ်။

Now our king and realm
are worth
only one measure of rice.
This valuer has great learning.
How has he retained this post so long?
Truly, this learned valuer suits our king.”
Then they recited this verse.

“Oh, your majesty, five hundred horses
are valued at one small measure of rice.
But one small measure of rice
is worth the city of Benares.
How can such valuation be,
Oh, your majesty?”

ထိုအခါ မင်းကြီးလည်း ရှက်လှ၍
လျှပ်ပေါ် မိုက်မဲသော ယောက်ျားကို
ရာပြတ်ရာထူးမှ နှုတ်ပယ်ကာ
ဘုရားအလောင်း ရာပြတ်ဟောင်းကို
ရာပြတ်အရာတွင် ပြန်လည်
ခန့်အပ်လိုက်လေသတည်း။ ။

(တဏှာလနာဠိဇာတ်။ ၅။)

**Then the king, in great shame,
removed the shameless, foolish man
and reinstated the Bodhisatta
to his previous position
of king's valuer.**

*

*

* ကွန်းစား ဆိုသည်မှာ ပါဠိလို နာဠိ
ဖြစ်သည်။ ဆန် တစ်ပြည်၏ လေးပုံ
တစ်ပုံကို ဆန်တစ်ကွန်းစားဟု ဆိုပါ
သည်။ ထို့ကြောင့် ဆန်တစ်ကွန်းစား
သည် နို့ဆီဘူး နှစ်လုံးနှင့် ညီမျှသည်
ဟု သာမန်အားဖြင့် ယူမှတ်မိ။ (အဆို
အမျိုးမျိုး ကွဲလျက်ရှိသည်။)

ရှက်ကြောက်နှစ်ဖြာ ထိန်းသိမ်းပါ
ကမ္ဘာ ငြိမ်းချမ်းလိမ့်

ရှက်ကြောက်နှစ်ဖြာ ထိန်းသိမ်းပါ
ကမ္ဘာ ငြိမ်းချမ်းလိမ့်

[•]

လွန်လေပြီးသောအခါ
ကာသိကရာဇ်တိုင်း ဗာရာဏသီပြည်၌
ဗြဟ္မဒတ်မင်းကြီး မင်းပြုသည် ရှိသော်
ဘုရားအလောင်းတော်သည်
မိဖုရားကြီး ဝမ်း၌ ပဋိသန္ဓ်နေ၍
မီးရှူးသန့်စင် ဖွားမြင်လျှင်
မဟိသာသကုမာရ ဟု မှည့်ခေါ်ကြလေသည်။
ထို မင်းသား ပြေးလွှားနိုင်သော
အရွယ်သို့ ရောက်လျှင်
ဒုတိယ သားငယ် ဖွားမြင်ပြန်သဖြင့်
စန္ဒကုမာရဟု မှည့်ခေါ်ကြလေသည်။
ထို မင်းသား ပြေးလွှားနိုင်သော
အရွယ်သို့ ရောက်လျှင်
မိဖုရားကြီး ကွယ်လွန်လေ၏။

Avoid shame and fear for the
peace of the world

Devadhamma Jataka

1

Once upon a time
Brahmadatta was king
in Benares in Kasi country.
The Bodhisatta was conceived
by the Chief Queen
and when born was named Prince
Mahisasa.
By the time
he could run about
a second son was born
to the King
and the child was named Prince Moon.
By the time
he could run about
the Chief Queen died.

[၂]

ထိုအခါ ဗြဟ္မဒတ်မင်းကြီးသည်
 အခြားသော မိန်းမ တစ်ဦးကို
 မိဖုရား မြှောက်လေသည်။
 ထို မိဖုရားကို မင်းကြီးသည်
 အလွန် ချစ်ခင် နှစ်သက်၏။
 ထို မိဖုရားသည်လည်း အချိန်ရောက်လျှင်
 သားတော် တစ်ပါးကို ဖွားမြင်လေ၍
 သူရိယ ကုမာရဟု မှည့်ခေါ်ကြလေသည်။
 မင်းကြီးသည် ဤ သားတော် အထွေးကို
 အလွန် ချစ်ခင် မြတ်နိုးသဖြင့်--
 အဘယ် မိဖုရား။ အသင်၏ သားအား
 ငါ ဆုပေး၏။ လိုရာဆုကို တောင်းလော့-ဟု ဆိုရာ
 မိဖုရားသည် လိုသောအခါကျမှ
 တောင်းတော့မည်ဟု ဆိတ်ဆိတ်နေလိုက်၏။
 ဤသို့ဖြင့် သူရိယကုမာရမင်းသား
 အရွယ်ရောက်သော် မိဖုရားက-
 အရှင်မင်းကြီး။ ကျွန်ုပ်၏သားအား
 မင်းအဖြစ်ကို ပေးပါလော့-ဟူ၍
 ဆုကို တောင်းလေတော့သည်။

2

Then the King
took another queen
whom he loved very much.
When the time came,
the queen gave birth
to a son
who was named Prince Sun.
The king who loved this son
very much
told the queen:
“I grant a boon
to your son,
ask what you wish.”
The queen,
wishing to ask for the boon
only when she needed to,
remained silent.
Later when Prince Sun grew up
she asked for the boon.

ထိုအခါ မင်းကြီးက-

ငါ့မှာ သားကြီး နှစ်ယောက်

မီးပုံကြီးများပမာ အထင်အရှား

ထွန်းပလျက်ရှိသည်။ အသင့်သားအား

မင်းအဖြစ်ကို မပေးနိုင်-ဟု

ငြင်းပယ်တော်မူလေသည်။

သို့ သိသော်လည်း မိဖုရားသည်

အခွင့်ရတိုင်း ရတိုင်း ဤဆုကိုသာ

ထပ်ကာထပ်ကာ တောင်းနေသဖြင့်-

ငါ့သားကြီးများ၏ ပျက်စီးရာ ပျက်စီးကြောင်းကို

ဤမိဖုရား ကြံစည်လျှင် ခက်တော့မည်-ဟု

တွေး၍ သားတော်ကြီးနှစ်ပါးကို

အနားသို့ ခေါ်ပြီးလျှင်- ချစ်သားတို့။

သူရိယကုမာရကို ဖွားသောအခါ

ဆုပေးမည်ဟု ခမည်းတော် ပြောခဲ့ဖူးသည်။

ယခု သူ၏အမိ မိဖုရားက

မင်းအဖြစ်ကို တောင်းနေလေပြီ။

ငါကလည်း မပေးချင်။ သို့သော်

မိန်းမ မည်သည်ကား ယုတ်မာ၏။

ချစ်သားတို့၏ ပျက်စီးရာ ပျက်စီးကြောင်းကို

ကြံဆောင်ချေသော် ခက်တော့အံ့။ ထို့ကြောင့်

ချစ်သားတို့ ညီနောင်သည် တောကိုခင်၍

ငါ သေလွန်သောအခါကျမှ ပြန်လာကာ

ဘေးဘိုးတို့၏ ရိုက်ရာ ဤပြည်တော်၌

မင်းပြုရစ်ကြကုန်လော့-ဟု မှားပြီးလျှင်

“Your majesty,
let my son be king.”

The King refused.

“I have two elder sons
who are radiant as flaming fires.
I cannot let your son be king.”

However, the queen
pestered the King
at every opportunity.

So the King thinking to himself
that the queen would plot evil
against his two elder sons,
called them in.

“Sons,” he said,
when prince Sun was born
I said I would grant a boon.
Now, his mother, the queen,
wants him to be king.

I have no wish to do that.

However, women are naturally wicked.
If she plots your destruction
there will be trouble.

You had better retire to the forest
to return at my death
to rule this country
which is our heritage.”

မျက်ရည်ယို ငိုကြွေးလျက်
 မဟိသာသကုမာရနှင့် စန္ဒကုမာရတို့၏
 ဦးခေါင်းကို နမ်းကာ လွှတ်လိုက်၏။
 မင်းသား ညီနောင်သည်လည်း
 ခမည်းတော်ကို ရှိခိုးဦးချ၍
 ပြာသာဒ်ထက်မှ ဆင်းသက်လာကြသည်။
 ထိုအခါ နန်းရင်ပြင်၌ ကစားနေသော
 ညီတော် သူရိယ ကုမာရသည်
 နောင်တော် နှစ်ပါးထံမှ
 ဤအကြောင်းကို ကြားသိရ၍-
 ကျွန်တော်လည်း နောင်တော်တို့နှင့်အတူ
 တောသို့ လိုက်ပါမည်-ဟုဆိုကာ
 မဟိသာသကုမာရ စန္ဒကုမာရတို့နှင့်အတူ
 ဟိမဝန္တာသို့ ဝင်လေသည်။

[၃]

ထိုအခါက ဟိမဝန္တာ၌
 ဝေဿဝဏ် နတ်မင်းက
 ရေစောင့်ဘီလူး တစ်ယောက်ကို
 အပိုင်စား ပေးထားသည့် အိုင်တစ်အိုင်
 ရှိလေသည်။ ထိုအိုင်ထဲကို
 လူတစ်စုံတစ်ယောက် ဆင်းပါက
 ဒေဝဓမ္မ ဆိုသည်ကို သိလျှင်
 လွှတ်သည်။ မသိလျှင်
 ဘီလူးအစားကို ခံရလေသည်။

Saying this
with tears and lamentations,
the King kissed his two sons on the head
and sent them forth.
The two princes paid respects
to the King
and descended the palace tower.
When Prince Sun,
who was playing in the palace courtyard,
heard of this matter
from the two princes
he decided to go along
with his elder brothers.
So he went off to the Himalaya forest
with Prince Mahisasa and Prince Moon.

3

At that time there was a Himalayan pool
which had been delivered to a
water-demon
by Vessavana, the nat king.
Anyone who entered that pool
would be released
if he could explain the godly laws.
If that person could not explain
the godly laws,
the water-demon could devour him.

ဒေဝဓမ္မ ဆိုသည်ကို
 ဣန္ဒြိယနှင့် ဤသို့နားလည်ရပါသည်။
 လောကတွင် မင်းစိုးရာဇာဆိုသည့်
 သမ္မတိဒေဝနတ်က တစ်မျိုး
 နတ်ဗြဟ္မာ ဆိုသည့်
 ဥပပတ္တိဒေဝနတ်က တစ်မျိုး
 ဘုရားရဟန္တာ ဆိုသည့်
 ဝိသုဒ္ဓိ ဒေဝနတ်က တစ်မျိုး
 အားလုံး နတ်ဒေဝ သုံးမျိုး ရှိပါသည်။
 ဤ နတ်ဒေဝသုံးမျိုး ဖြစ်အောင်
 လုပ်ပေးနိုင်သော
 ဤ နတ်ဒေဝသုံးမျိုးက
 လိုက်နာ ကျင့်ကြံသော
 တရား နှစ်ပါး ရှိပါသည်။
 ဤတရား နှစ်ပါးသည်ကား
 မည်သည်တို့ပါနည်း။
 တစ် မကောင်းမှု လုပ်ရမည်ကို ရှက်သည့်
 ဟိရို ခေါ်သော အရှက်တရား
 နှစ် မကောင်းမှု လုပ်ရမည်ကို ကြောက်သည့်
 ဩတ္တပ္ပ ခေါ်သော အကြောက်တရား
 ဤ အရှက် အကြောက် တရား နှစ်ပါးကို
 ဒေဝဓမ္မဟု ခေါ်ပါသည်။
 ဤ အရှက် အကြောက် တရားနှစ်ပါးသည်
 ကမ္ဘာသောသကြီး မပျက်မစီးအောင်
 စောင့်ရှောက်နိုင်သောကြောင့်
 လောကပါလ တရားဟူ၍လည်း တွင်ပါသည်။

The truly godly laws

can be understood easily thus.

In the world, there are three kinds of godly persons.

First, there is the sammuti godly person or ruling king.

Second, there is the upapatti godly person

or nat and gods.

Third, there is the visuddhi godly person or Buddha and the arahant.

There are two laws

which such godly persons practise.

Which are the two laws ?

One, the law of shame

by which a person is ashamed to do a shameful deed.

Two, the law of fear

by which a person is afraid to do an evil deed.

These two laws are called the godly laws.

Because these two laws of shame and fear

protect the world from destruction they are called the world protection laws.

[၆]

ညီနောင် သုံးပါးတို့
 ဟိမဝန္တာ ရောက်ကြသောအခါ
 ဘုရားအလောင်း မဟိသာသ ကုမာရသည်
 လမ်းဘေးသို့ ဖဲ့ထွက်သွား၍
 သစ်ပင် တစ်ပင်၏ အရင်း၌ ထိုင်ကာ
 ညီတော်ထွေး သူရိယ ကုမာရကို--
 ညီငယ်။ ရေအိုင်ကို သွား၍
 အမောဖြေ ရေချိုးပါ။
 အပန်းဖြေ ရေသောက်ပါ။
 ငါတို့အဖို့လည်း ကြာဖက်နှင့် ထုပ်၍
 ရေကြည်တော် ယူခဲ့ပါ-ဟု ခိုင်းလေသည်။
 ထို့ကြောင့် သူရိယကုမာရသည်
 အိုင်သို့ သွား၍ မစုံမစမ်းဘဲ ဆင်းလေသည်။
 ရေစောင့်ဘီလူးသည် မင်းသားကို ဖမ်းကာ-
 ဒေဝဓမ္မကို သိသလား-ဟု မေး၏။
 မင်းသားက-ဒေဝဓမ္မ ဆိုသည်မှာ
 နေနှင့်လဖြစ်သည်-ဟု ဖြေ၏။
 ထိုအခါ ရေစောင့်ဘီလူးက-
 ဆင်သည် ဒေဝဓမ္မကိုမသိ-ဟု ဆိုလျက်
 ရေအောက်သို့ ဆွဲနှစ် ခေါ်ယူပြီးလျှင်
 မိမိ၏ နေရာ၌ ထားလေသည်။

5

When the three princes reached the Himalaya forest, the Bodhisatta Prince Mahisasa turned aside from the road and sat at the foot of a tree. He told the youngest Prince Sun: "Brother, go down to the pool and drink and bathe there. Then bring us some water in a lotus leaf." Prince Sun went down into the pool unenquiringly. The water-demon seized him and said: "Do you know the godly laws?" "They are the sun and moon," answered the prince. "You don't know the godly laws," replied the water-demon and pulled the prince down into his dwelling in the water.

[၆]

နောင်တော်ကြီး မဟိသာသ ကုမာရသည်လည်း
 ညီတော်အထွေး သူရိယ ကုမာရ
 ပြန်ချိန်တန်လျက် ပြန်မလာလျှင်
 ညီတော်ငယ် စန္ဒကုမာရကို စေလွှတ်ပြန်သည်။
 ရေစောင့်ဘီလူးသည်လည်း
 စန္ဒကုမာရကို ဖမ်းပြန်၍-
 ဒေဝဓမ္မကို သိသလား-ဟု မေး၏။
 ဪ သိပါ၏။ ဒေဝဓမ္မဆိုသည်မှာ
 အရှေ့ အနောက် တောင် မြောက် ဆိုသော
 အရပ်လေးမျက်နှာ ဖြစ်သည်-ဟု ပြေ၏။
 ထိုအခါ ရေစောင့်ဘီလူးက-
 သင်သည် ဒေဝဓမ္မကို မသိ-ဟု ဆိုလျက်
 စန္ဒကုမာရကို ရေအောက်သို့
 ဆွဲနှစ် ခေါ်ယူပြီးလျှင်
 မိမိ၏နေရာ၌ ထားလေသည်။

[၇]

နောင်တော်ကြီး မဟိသာသကုမာရ သည်လည်း
 ညီတော်ငယ် စန္ဒကုမာရ
 ပြန်ချိန်တန်လျက် ပြန်မလာလျှင်-
 ငါ့ညီတော်တို့ ဘေးအန္တရာယ်နှင့်
 တွေ့နေပုံရသည်-ဟု တွေးမိ၍

6

The elder brother Prince Mahisasa, finding that Prince Sun had not returned at the time he should sent Prince Moon after him.

The water-demon seized Prince Moon too and asked him:

“Do you know the godly laws?”

“Yes,” answered Prince Moon,

“they are the four quarters: north, south, east, west.”

“You don’t know the godly laws,”

replied the water-demon

and pulled the prince down

into his dwelling in the water.

7

The elder brother Prince Mahisasa finding that Prince Moon had not returned at the time he should decided that the two brothers had met with danger

ထိုရေအိုင်သို့ ကိုယ်တိုင် သွားလေသည်။
 အိုင်ရေစပ်တွင် ညီတော်တို့၏
 ဆင်းသော ခြေရာကို တွေ့ရသည်။
 တက်သော ခြေရာကိုကား မတွေ့ရလျှင်--
 ဤအိုင်တွင် ရေစောင့်ဘီလူး ရှိရမည်-ဟု
 တွေးကာ
 သန်လျက်ကိုလွယ်၍ လေးကို ကိုင်လျက်
 ရေသို့ မဆင်းဘဲ ရပ်နေလေသည်။
 ထိုအခါ ရေစောင့်ဘီလူးသည်
 တောသွား ယောက်ျားယောင် ဆောင်၍
 မဟိသာသကုမာရအား ဤသို့ မေးလေသည်။
 အို ယောက်ျား။
 အသင်သည် ခရီးပန်းလာပါလျက်နှင့်
 ရေသို့ ဆင်းသက်၍
 ချိုးလည်း မချိုး သောက်လည်း မသောက်။
 ကြာစွယ်ကြာရင်းတို့ကိုလည်း မစား။
 ကြာပန်းတို့ကိုလည်း မပန်မဆင်။
 အဘယ်ကြောင့်ပါနည်း။-

He went to the pool
and saw the track of their footsteps
going down into the water
but none coming up.

He realised that the pool must be
the domain of a water-demon.

He girded on his sword,
took his bow in his hand
and stood there

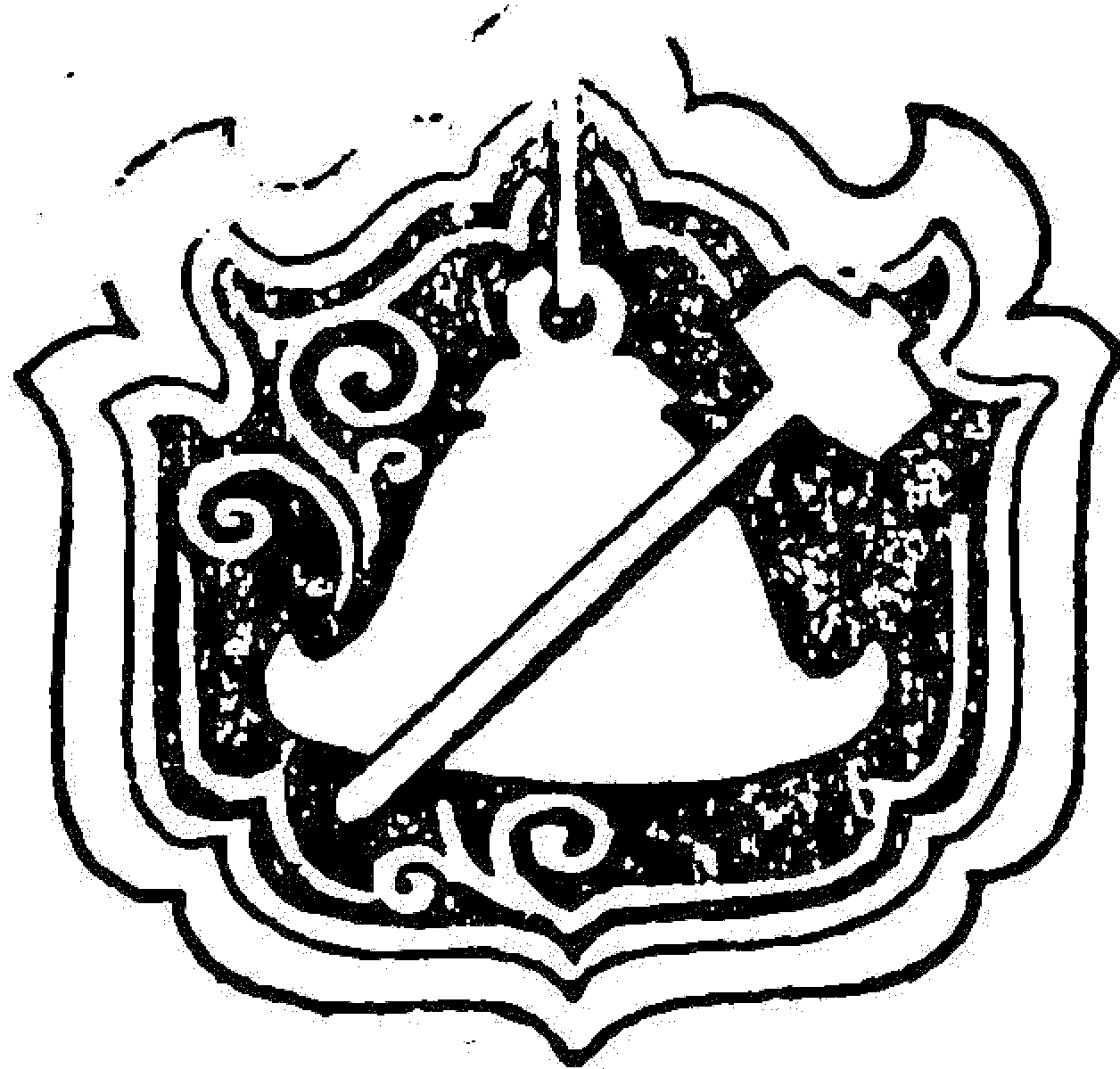
without entering the water.

The water-demon took on the appearance
of a forester

and asked Prince Mahisasa:

“Man, you’re tired with travel,
yet you don’t go in
and neither bathe nor drink.

You don’t eat lotus stalks
nor deck yourself with lotus-flowers.
Why is that?”

မဟိသာသ ကုမာရကား ထိုသူကိုမြင်လျှင်
 တီးလူးမှန်း သိသည်။ ထို့ကြောင့်-
 အသင်သည် ငါ၏ ညီတော်နှစ်ပါးကို
 ဖမ်းထားသည် မဟုတ်လော-ဟုမေး၏။
 ဖမ်းသည်-ဟု တီးလူးက ဖြေ၏။
 အဘယ်ကြောင့် ဖမ်းသနည်း-
 ဤအိုင်တွင်းသို့ ဆင်းသောသူကို ငါပိုင်၏။
 ဆင်းသူတိုင်းကို ပိုင်သလော။
 မဟုတ်ပါ။ ဒေဝဓမ္မကို သိသူအား
 လွှတ်၍ မသိသူကို ပိုင်ပါသည်။
 သင်သည် ဒေဝဓမ္မကို သိချင်သလား။
 သိချင်ပါသည်။
 ဤသို့ဆိုလျှင် ဒေဝဓမ္မကို
 ငါတော့အံ့။

ဟောပါ။ နာပါမည်။
 ကောင်းပြီ။ ဟောပါအံ့။ သို့သော်လည်း
 ငါ၏ကိုယ်သည် ညစ်နွမ်း၏။
 မဟိသာသကုမာရက ဤသို့ ပြောလျှင်
 ရေစောင့်တီးလူးသည် မင်းသားကို
 ရေချိုးစေသည်။ ရေသောက်စေသည်။
 ပန်းပန်စေသည်။ နံ့သာလိမ်းစေသည်။
 ထို့နောက် တန်ဆာဆင်ထားသော မဏ္ဍပ်တွင်
 ပလ္လင်ကို ခင်း၍ မင်းသားအား ပေး၏။

When Prince Mahisasa saw that person he knew that was a demon.

So he asked:

“You have seized my two brothers, haven't you ?”

“Yes,” replied the demon.

“Why ?”

“Who goes down into this pool belongs to me.”

“Is it all ?”

“No, I release those who know the godly laws.

Those who don't belong to me.”

“Do you want to know the godly laws?”

“Yes”

“If that is so, I'll tell you the godly laws”

“Do so, and I will listen.”

“Very well, I will.

But I am dirty from travel.”

The water-demon let the prince

bathe and drink,

deck himself with flowers

and apply scents.

မင်းသားသည် ပလ္လင်ပေါ်တွင် နေကာ
ဘီလူးကို ခြေရင်း၌ ထိုင်စေသည်။
ဒေဝမဗ္ဗတရားကို ဟောအံ့သောငှာ
အောက်ပါ ဂါထာကို ရွတ်လေသည်။

[ဂါထာ]

ဟိရိ သြတ္တပ္ပ သမ္ပန္နာ
သုက္ကဓမ္မ သမာဟိတာ
သန္တော သပ္ပုရိသော လောကေ
ဒေဝဓမ္မောတိ ဝုစ္စရေ။

[မြန်မာ]

ရှက် ကြောက် တရား ကုသိုလ်ပွား၍
စိတ်ထားငြိမ်ဝပ် သူတော်မြတ်ကို
ခေါ်မှတ် ဒေဝဓမ္မတည်း။
ဟိရိသြတ္တပ္ပ နှစ်ဝတည်း။
နတ်၌ ဖြစ်မည် မုချတည်း။

Then he set the prince upon a couch
in a decorated pavilion.

The prince sat on the couch
and made the water-demon sit at his feet.
Then he recited this verse on the
godly laws.

“They are godly, who tranquil with
the good,
Shrink from the shame of sin.

ရေစောင့်ဘီလူးသည် ဤတရားကို
 နာရသောအခါ ကြည်ညိုလှသောကြောင့်
 - ပညာရှိ။ ကျွန်ုပ်သည် သင့်အား
 ကြည်ညိုသည်ဖြစ်၍ ညီတော် တစ်ယောက်ကို
 လွှတ်ပေးပါမည်။ ဘယ်ညီကို လွှတ်ရပါမည်နည်း-
 ဟု မေးလျှင် မဟိသာသကုမာရက ဆို၏။
 ညီငယ် အထွေးကို လွှတ်ပေးပါ။
 ပညာရှိ။ သင်သည် ဒေဝဓမ္မ ကို သိပါ၏။
 ဒေဝဓမ္မနှင့် အညီကား မကျင့်ပါ။
 အဘယ်ကြောင့် ဤသို့ ဆိုပါသနည်း။
 မညာရှိ။ ကြီးသောသူကို
 လေးစားရမည် ဖြစ်ပါလျက်
 ယခုမှ အသင်သည်
 ငယ်သောသူကို လေးစားကာ
 ညီငယ်ထွေးကို လွှတ်ခိုင်းပါသည်။
 ထို့ကြောင့် ဤသို့ ဆိုပါ၏။
 ဘီလူး။ ငါသည် ဒေဝဓမ္မကို သိပါသည်။
 ဒေဝဓမ္မနှင့် အညီလည်း ကျင့်ပါသည်။
 ရှင်းပြောပါဦးမည်။ နားထောင်ပါ။
 ငါတို့သည် ညီငယ်ထွေးကို အကြောင်းပြု၍
 ဤ တောကို ဝင်လာရပါသည်။
 ထို ညီငယ်ထွေးအတွက်
 သူ၏ မိခင်သည် ခမည်းတော်ထံတွင်
 မင်းအဖြစ်ကို တောင်းပါသည်။

The demon was so respectful when he heard this, he said:

“Man of wisdom, I respect you. I will release one of your brothers. Which one shall I give up?”

“The youngest.”

“Man of wisdom, you know the godly laws but you do not practise accordingly.”

“Why do you say that?”

“Man of wisdom, the elder should be respected but you respect the younger and ask for his release.”

“Demon, I know the godly laws and act accordingly.

Listen and I will explain

We entered this forest

on account of our youngest brother.

His mother asked our father to let him be king.

ခမည်းတော်သည် သူ့ကို မင်းအဖြစ် မပေးဘဲ

ငါတို့ကို ဘေးကင်းရာ ဤတောသို့
လွှတ်၍ နေခွင့်ပေးပါသည်။

ညီတော်ထွေး သူရိယသည်လည်း
ငါတို့နှင့်အတူ လိုက်၍ နေပါသည်။

ယခု ညီထွေးကံ တော၌
ဘီလူးစားသည်ဟု ဆိုပါလျှင်
မည်သူမျှ ယုံမည်မဟုတ်ပါ။

ငါ့အပေါ်၌ မသက် ဖြစ်၍
အပြစ်တင် ကဲ့ရဲ့ကြပါလိမ့်မည်။

အပြစ်တင် ကဲ့ရဲ့ခြင်းကို ကြောက်၍
သူရိယကုမာရကို လွှတ်ပေးပါဟု
ငါ ဆိုပါသတည်း။

ပညာရှိ ကောင်းစွ။ ကောင်းစွ။

ဆင်သည် ဒေဝဓမ္မကို သိလည်း သိပါသည်။

ဒေဝဓမ္မနှင့် အညီလျှင်လည်း ကျင့်ပါပေသည်။

အသင့်အား အကျွန်ုပ် အလွန်ကြည်ညိုပါ၏-ဟု
ဆိုကာ ညီငယ်မင်းသား

ဓန္ဒကုမာရနှင့် သူရိယ ကုမာရ နှစ်ပါးလုံးကို
လွှတ်ပေးလိုက်ပါသည်။

မင်းသားညီနောင် သုံးပါးတို့လည်း

ခမည်းတော် သေလွန်သောအခါ

နေပြည်တော်သို့ ပြန်ကြ၍

မဟိသာသကုမာရက မင်း လုပ်သည်။

ဓန္ဒကုမာရက အိမ်ရှေ့မင်း လုပ်သည်။

သူရိယကုမာရက စစ်သူကြီး လုပ်လေသတည်း။

[ဒေဝဓမ္မဇာတ်။ ၆။]

Our father did not make him king
but let us take refuge
in this forest.

Our youngest brother, Prince Sun,
came along with us.

If I say now
that he was eaten by a demon
none will believe me.

They will suspect me
and heap odium upon me.

I fear that odium.

So I say, release prince Sun.”

“Excellent, excellent,
oh man of wisdom.

You know the godly laws
and practise accordingly.

I respect you.”

The demon then released both princes.

When the King died

the three royal brothers returned to
the royal city.

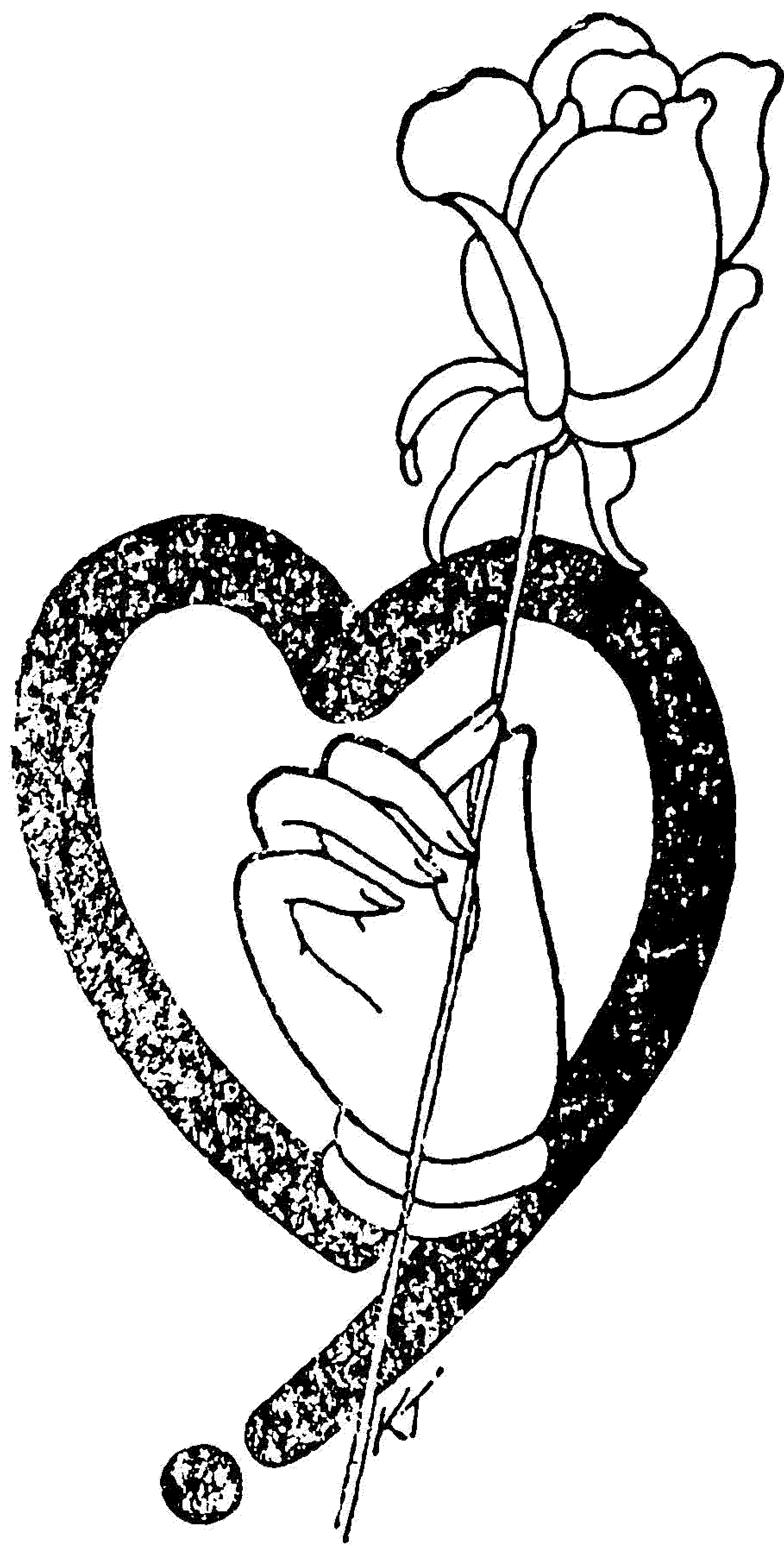
Prince Mahisasa became king.

Prince Moon became the heir apparent
and Prince Sun the commander-in-chief.

*

*

*

မင်းကြီးသားရင်း ထင်းထမ်းမင်း

မင်းကြီးသားရင်း ထင်းထမ်းမင်း

[၁]

လွန်လေပြီးသောအခါ

ဗာရာဏသီပြည် ဗြဟ္မဒတ်မင်းကြီးသည်

မှူးမတ် ကျေးကျွန်များစွာ ခြံရံကာ

ဥယျာဉ်တော်သို့ ထွက်လေ၏။

ဥယျာဉ်တော်တွင် လှလှပပ မွှေးမွှေးကြူကြူ

သီးမှည့်ခနကြသော သစ်သီးကြီးငယ်တို့ကို

တွေ့လျှင် နှစ်သက်သည် ဖြစ်၍

အနှံ့အပြား လှည့်လည် ကြည့်ရှုရှာဖွေလေ၏။

သာယာသော တောအုပ်တစ်ခုသို့

ရောက်သောအခါ

ချိုချိုသာသာ သီချင်းဆိုကာ

ထင်းခွေနေသော သူဆင်းရဲမတစ်ဦးကို တွေ့၍

သဘောကျသဖြင့် အတူနေလေ၏။

မကြာခင်ပင် ထိုမိန်းမ၏ ဝမ်း၌

ဘုရားအလောင်းသည် ပဋိသန္ဓေ နေလေ၏။

the king' son, the faggot-bearer

Katthavahana Jataka

1

Once upon a time in Benares,
King Brahmadata went to his garden
attended by his ministers and retainers.
Being much pleased
by the beautiful, fragrant ripe fruits
the King roamed about
in search of them.
When he reached a pleasant grove of trees
he came upon a poor girl
who was singing sweetly
as she picked sticks for fuel.
Falling in love, the King staycd with her.
Soon, the Bodhisatta was conceived
in the womb of that wood-gatherer girl

ထိုအခါ ထင်းခွေမိန်းမသည်
မိမိ၏ ဝမ်း၌ ဝရဇိန်ကျောက်များ
အပြည့်ရှိသကဲ့သို့ လေးသည်ဖြစ်၍
ကိုယ်ဝန်ရှိမှန်းကို သိသောကြောင့်-
အရှင်မင်းကြီး။ ကျွန်ဘော်မတွင်
ကိုယ်ဝန် ရှိပါ၏-ဟု လျှောက်လေလျှင်
မင်းကြီးက လက်တွင် ပတ်ထားသော
ကံဆိပ်တုံး လက်စွပ်ကို ချွတ်ပေးကာ-
ချစ်နှမ။ သမီး မွေးလျှင်
ဤလက်စွပ်ကို ထုခဲ့၍ စောင့်ရှောက်ပါလော့။
သားတည်း မွေးပါမူကား
ဤလက်စွပ်နှင့်အတူ ကျွန်ုပ်ထံ ခေါ်ခဲ့-ဟု
မှကြားကာ နေပြည်တော်သို့ ပြန်လေ၏။

[၂]

ကိုယ်ဝန် နေ့လစေ့လျှင် ထင်းခွေမိန်းမသည်
ဘုရားအလောင်းကို မွေးလေ၏။
သားငယ်သည် ဟိုဟိုသည်သည်
ပြေးလွှား ကစားတတ်သော အရွယ်၌
ကစားကွင်းတွင် သူငယ်ဖော်တို့က-
အဖေမဲ့ သားက ငါတို့ကို ရိုက်သည်-ဟု
ဆိုကြ၏။ ထိုစကားကို ကြားလျှင်
အမိထံသို့ ပြေးသွားကာ ဘုရားလောင်းကမ်း၏။

Feeling as heavy within
as though weighed down
with diamonds
she knew that she was with child
and told the King so.
The King gave her the signet ring on
his finger.

“Dear one, if it be a girl,
sell this ring and look after her.
if it be a son,
bring him and the ring to me.”
He then left for the royal city.

2

When the time was come,
she gave birth to the Bodhisatta.
When he could run about
his playmates in the playground would say:
“Son-with-no-father
has beaten us.”
Hearing this, the Bodhisatta
ran to his mother and asked:

မိခင်။ ကျွန်ုပ်၏ ဖခင်ကား

မည်သူပါနည်း။

ချစ်သား။ သင်၏ ဖခင်ကား

ဗာရာဏသီပြည်ရှင် ဘုရင်ဗြဟ္မဒတ်မင်းပါတည်း။

မိခင်။ သက်သေ အထောက်အထား ရှိပါသလား။

ချစ်သား။ မင်းကြီးသည်

ဤ တံဆိပ်တုံးလက်စွပ်ကို ပေးခဲ့ပါ၏။

သမီး မွေးက လက်စွပ်ကိုရောင်း၍ စောင့်ရှောက်။

သား မွေးက လက်စွပ်နှင့်အတူ ခေါ်ခဲ့-ဟု

မှာသွားပါသည်။

မိခင်။ သို့ဖြစ်ပါလျက် ကျွန်တော် ကို

ခမည်းတော်ထံသို့ အဘယ့်ကြောင့် မပို့ပါသလဲ။

ထင်းခွေမိန်းမသည် ထိုအခါ၌

သားငယ်၏ ဆန္ဒကို လိုက်လျောကာ

နန်းဓတော်တံခါးပေါက်သို့ ခေါ်သွား၍

မိမိတို့ လာကြောင်းကို မင်းကြီးအား

လျှောက်ထား သံတော်ဦး တင်စေ၏။

မင်းကြီးသည် ထင်းခွေမိန်းမ သားအမိကို

နန်းတွင်းသို့ ခေါ်၍ မင်းကြီးထံမှောက်သို့

ရောက်သောအခါ ထင်းခွေမိန်းမသည်

မင်းကြီးကို ရှုခိုးလျက်-အရှင်မင်းကြီး။

ဤ သူငယ်သည် အရှင်မင်းကြီး၏

သားပါတည်း-ဟု

လျှောက်တင်၏။ မင်းကြီးလည်း သိလျက်နှင့်

လှပုံအလယ်တွင် ရှက်စိတ်ဝင်ကာ-

ငါ့သား မဟုတ်-ဟု ငြင်းဆိုလေ၏။

“Mother, who is my father?”

“Son, your father is King Brahmadata of Benares.”

“Mother, have you proof?”

“Son the King gave me this signet ring.

On leaving

he told me to sell this ring

and look after the child

if it be a girl

but to bring child and ring to him

if it be a boy.”

“Mother, if that is so,

why don't you take me to him?”

She consented to his wish

and took him to the gate of the palace.

She made their coming

be announced to the King.

The King called the mother and son

into the palace.

She paid respects to the King and said:

“Your majesty, this is your son.”

The King knew the truth

but shame before all his court

made him deny it.

“He is no son of mine.”

အရှင်မင်းကြီး။ ဤလက်စွပ်ကို ကြည့်ပါဦး။
 အရှင်မင်းကြီး၏ လက်စွပ်တော်ပါတည်း-ဟု
 လျှောက်တင်ပြန်၏။ -ဤလက်စွပ်သည်လည်း
 ငါ၏ လက်စွပ် မဟုတ်-ဟု ငြင်းဆိုပြန်၏။
 အရှင်မင်းကြီး။ ဤသို့ဆိုပါက
 သစ္စာပြုခြင်းမှတစ်ပါး ကျွန်တော်မတွင်
 အားကိုးစရာ တခြား မရှိတော့ပါ။
 ဤသူငယ်သည်
 မင်းကြီး၏ သား ဟုတ်မှန်ပါက
 အထက်ကောင်းကင် လဟာပြင်တွင်
 ရပ်တည် နေနိုင်ပါစေသား။
 မင်းကြီး၏ သား မဟုတ်ပါက
 မြေကြီးပေါ်သို့ ဖုတ်ဖုတ်ကျ၍
 သေပါစေသား-ဟု ဆိုဆိုပြောပြောနှင့်ပင်
 ထင်းခွေ မိန်းမသည်
 ဘုရားလောင်း၏ ခြေတို့ကို ဆွဲကိုင်၍
 ကောင်းကင်သို့ ပစ်မြှောက်လေ၏။
 ထိုအခါ သားငယ်သည် ကောင်းကင်၌
 ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေ တည်နေလျက်
 ခမည်းတော်အား တရားဟောလိုရကား
 သာယာစွာသော အသံဖြင့်
 အောက်ပါ ဂါထာတို့ကို ရွတ်ဆိုလေ၏။

“Your majesty, look at this signet-ring.
It is yours.”

“Nor this signet-ring mine.”

“Your majesty, if you say this
I have nothing but the truth
to appeal to.

If this be your son
let him stay in mid-air.

If this child be not your son
let him fall to the ground
and die.”

So saying
she seized the Bodhisatta
by his legs
and threw him up into the air.

The Bodhisatta sat cross-legged in mid-air
and recited this stanza
in sweet tones to his father.

[ဝါထာ]

ပုဒတ္တာ တျာဟံ မဟာရာဇ၊
တွံမံ ပေါသ ဇနာဓိပ။
အညေပိ ဒေဝေါ ပေါသေတိ၊
ကိဉ္စ ဒေဝေါ သကံ ပဇံ။

[မြန်မာ]

ယုတို့အထွတ်၊ အို မင်းမြတ်။
ကျန်တော်သည်ကား၊ မင်းကြီးသားတည့်။
တရားမှန်စွာ၊ မွေးကျွေးပါလော့။
ဆူမှာ ပေါက်ဖွား၊ သူမြေးသားကို
မွေးစားနှိုင်းလျက်၊ ကြောက်မရွက်ဘဲ
စွန့်ရက်သည်လား သားရင်းကို။

ဘုရားလောင်း၏ ချီးမွမ်း ပြစ်တင်သော
တရား စကားကို ကြားနာရသောအခါ
မင်းကြီးသည် အရွက်စွန့်ကာ
နောင်တရလျက်-ချစ်သား။
လာလော့-ဟု ပြောရင်း လက်ကို ဖြန့်၏။
ငါ့သားကို ငါသည်လျှင် မွေးပါအံ့။
ငါသည်လျှင် မွေးပါအံ့-ဟု ဆိုလေ၏။

“I am your son, great monarch, rear me.
You rear others’ children. With no fear
or shame

would you deny me, your own son.”

Hearing the Bodhisatta
thus praise and reprove him

the King, in regret,
cast aside his shame

and stretching out his hands, cried:

“Come to me, dear son.

None but I will rear my son.”

တစ်ပါးသော သူတို့သည်လည်း
လက်ပေါင်း တစ်ထောင်ကို ဖြန့်ကာ
ခံယူရန် ပြင်ကြလေ၏။
ဘုရားအလောင်းတော်ကား
ခမည်းတော် မင်းကြီး၏ လက်တွင်းသို့သာ
ဆက်ဆင်းတော်မူကာ မင်းကြီး၏ ရင်ခွင်တွင်
နေတော်မူလေ၏။ ထိုအခါ
မင်းကြီးသည် သားတော် ဘုရားလောင်းကို
အိမ်ရှေ့မင်းအရာ ပေး၍ ထင်းခွေ မိန်းမကို
မိဖုရားကြီး အရာ၌ ထားလေ၏။
ခမည်းတော် ဗြဟ္မဒတ်မင်းကြီး လွန်သော်
ဘုရားလောင်းသည် ကဋ္ဌဝါဟန(ထင်းထမ်းမင်း)
ဟူသော အမည်ကို ခံယူ၍
တိုင်းသူ ပြည်သား လူအများအား
တရားနှင့်အညီ အုပ်ချုပ် မင်းလုပ်လေသတည်း။

(ကဋ္ဌဝါဟနဇာတ်။ ၇။)

A thousand other hands
were stretched out
to receive the Bodhisatta.
However, the Bodhisatta
descended only into the hands
of the King
and stayed in his arms.
The King made him heir apparent
and the wood-gatherer girl
queen-consort.
At the death of his father,
King Brahmadata,
the Bodhisatta came to the throne
by the title of King Katthavahana,
Faggot-Bearer,
and ruled his people righteously.

*

*

*

သတိနှင့်ဆောင်ရွက်၍ နန်းတက်ရသော ဂါမဏီ

သတိနှင့် ဆောင်ရွက်၍ နန်းတက်ရသော
ဂါမဏိ

[၁]

လွန်လေပြီးသောအခါ
ဗာရာဏသီပြည်၌ ဗြဟ္မဒတ်မင်းကြီး
မင်းပြုသည် ရှိသော်
မင်းကြီးတွင် သားယောက်ျားပေါင်း
တစ်ရာ ထွန်းကားလေသည်။
အငယ်ဆုံး သားထွေးမှာ ဂါမဏိမင်းသား။
မင်းကြီးသည် သားတော် တစ်ပါးတစ်ပါးကို
အမတ် တစ်ယောက် တစ်ယောက်ထံတွင်
အပ်နှံ၍ အတတ်ပညာ သင်စေ၏။
ဂါမဏိမင်းသား၏ ဆရာကား
ဘုရားလောင်း။
ပညာရှိ၏။ လိမ္မာ၏။ ဖခင်ကဲ့သို့
ဖြစ်လေသည်။
အမတ်တို့သည် မင်းသားတို့ကို
အတတ်ပညာ သင်ပေးပြီးသောအခါ
မင်းကြီးထံ တင်ပြကြ၏။ ထိုအခါ မင်းကြီးသည်
သားတော်တို့အား ခရိုင်စား ပေး၍
အဝေးသို့ လွှတ်လေ့ရှိလေသည်။

**Acting with awareness and
ascending the throne**

Gamani Jataka

1

Once upon a time
Brahmadatta was king in Benares.
He had a hundred sons.
The youngest was Gamani.
The King entrusted each son
to a minister
to study.
Gamani's tutor was the Bodhisatta
who was wise, good
and like a father.
When the ministers
reported to the King
that they had finished
tutoring the princes
each prince was given a district
and sent out.

[၂]

ဂါမဏိမင်းသား အဘတ်စုံသောအခါ
 ဆရာ ဘုရားလောင်းကို မေး၏။-ဖခင်။
 ခမည်းတော်က ကျွန်တော်ကို
 ခရိုင်စားပေး၍ ရပ်ဝေးသို့ လွှတ်ပါလျှင်
 ဘာလုပ်ရပါမည်လဲ။
 ချစ်ဆား။ ခရိုင်စားပေး၍
 ရပ်ဝေးသို့ လွှတ်လျှင်
 လက်မခံပါနှင့်။ အရှင်မင်းကြီး။ ကျွန်တော်သည်
 နောက်ဆုံးမှ မွေး သားထွေး ဖြစ်ပါသည်။
 ကျွန်တော်ပါ အဝေးသို့ ရောက်နေပါက
 ခြေတော်ရင်းတွင် ခစား ထမ်းရွက်မည့်
 သားတော် တစ်ပါးမျှ ကျန်တော့မည် မဟုတ်ပါ။
 ကျွန်တော်သည် ခြေတော်ရင်း၌
 ဝပ်စင်း ခစား ထမ်းရွက် လိုပါ၏-ဟု
 လျှောက်ထားပါလေ။

2

When Gamani had completed his course of instruction, he asked the Bodhisatta:

“Father, if my father, the King, gives me a district and sends me away, what shall I do?”

“Son, if you are given a district and sent away, do not accept.

Say that you are the youngest son and if you are sent away there'll be nobody at hand to serve his majesty.

Say that you wish to serve him at his feet.”

[၃]

တစ်နေ့သောအခါ ဂါမဏီမင်းသားသည်
 ခမည်းတော်ကို ဦးချ၍ သင့်တင့်သော နေရာက
 ခစားနေခိုက်တွင် မင်းကြီးက မေး၏။
 ချစ်သား။ အတတ်ပညာ ပြည့်စုံပါပြီလား။
 မှန်လှပါ ပြည့်စုံပါပြီ ဘုရား။
 သို့ဖြစ်ပါက ချစ်သားကိုလည်း
 ဖခင် ခရိုင်စား ပေးပါ၏။
 ခမည်းတော်ဘုရား။ သို့ဖြစ်ပါက
 ခြေတော်ရင်းတွင်
 ဝပ်စင်း ခစား ထမ်းရွက်မည့် သားတော်
 တစ်ပါးမျှ ကျန်တော့မည် မဟုတ်ပါ။
 ခမည်းတော်ဘုရား၏ ခြေတော်ရင်း၌
 ကျန်တော်မျိုး နေလိုပါ၏။
 ထိုစကားကို ကြားလျှင် မင်းကြီးသည်
 ဝမ်းသာအားရ ရှိလှသဖြင့်-သာဓု။ သာဓု။
 ကောင်းပြီ။ ကောင်းပြီ-ဟု
 သဘောတူ ခွင့်ပြုလိုက်လေ၏။
 ထိုအခါမှစ၍ ဂါမဏီမင်းသားသည်
 ခမည်းတော် မင်းကြီး၏ ခြေတော်ရင်းတွင်
 ဝပ်စင်း ခစား ထမ်းရွက်လေ၏။

3

One day, Gamani bowed to the King and sat in attendance at an appropriate place.

The King asked him:

“Son, have you completed your course of instruction?”

“Yes, your majesty.”

“If so, I’ll give you a district.”

“If you do so, your majesty, there will be no son to serve you at your feet.

I will stay at your feet.”

“When the King heard those words he agreed happily.

“Well done, well done. Very well.”

From that time

Prince Gamani served at his father’s feet.

ထို့နောက် ဂါမဏိသည် ဆရာကို မေးပြန်၏။
 ဖခင်၊ နောက်ထပ်
 မည်သို့ ဆောင်ရွက်သင့်ပါသလဲ။
 ချစ်သား။ မင်းကြီးဆီက
 ဥယျာဉ်ဖောင်း တစ်ခုကို တောင်းပါ။
 ဂါမဏိမင်းသားသည် ဆရာ ပြောသည့်အတိုင်း
 ဥယျာဉ်တစ်ခုကို တောင်းယူ၍
 ဥယျာဉ်ကထွက်သော ပန်းမန်သစ်သီးတို့ကို
 နေပြည်တော်တွင် ဩဇာရှိသူတို့အား
 ဝေငှပေးပို့လေ၏။
 တစ်ဖန် မည်သို့ ဆက်လက် ဆောင်ရွက်ရမည်ကို
 မေးမြန်းသောအခါ ဆရာအမတ်က - ချစ်သား။
 မင်းကြီးထံမှာ ခွင့်တောင်းပြီးလျှင်
 နေပြည်တော်အတွင်း၌
 စားနပ်ရိက္ခာကို ဝေငှ ပေးကမ်းပါလော့-ဟု
 အကြံပေး၏။ မင်းသားလည်း
 ဆရာ့ စကားအတိုင်း
 နေပြည်တော် အတွင်း၌ တစ်ယောက်ကိုမျှ
 မကြွင်း မလပ်စေရဘဲ စားနပ်ရိက္ခာတို့
 ဝေငှ ပေးကမ်းလေ၏။ ထို့နောက်

4

Then Gamani asked his teacher again.

“Father, what should I next do?”

“Son, ask an old garden
from the King.”

Gamani did as instructed.

He sent out the fruits of the garden
to influential people
in the royal city.

When he again asked
what should be done,
the teacher-minister said:

“Son, ask permission from the King
to distribute food
in the city.”

The prince distributed food
to every person in the city
as instructed.

ဘုရားလောင်းက အကြံပေးပြန်သည်နှင့် အညီ
မင်းကြီးထံ ခွင့်ပန်၍
နန်းတွင်းနေ ကျွန်အမှုလုပ်တို့ကို လည်းကောင်း
ဆင်တပ်သားတို့ကို လည်းကောင်း
မြင်းတပ်သားတို့ကို လည်းကောင်း
ခြေသည် တပ်သားတို့ကို လည်းကောင်း
တာဝန်ကျေပွန်စွာ
ကြည့်ရှု စောင့်ရှောက်လေ၏။
တိုင်းတစ်ပါးမှ လာကြသော တမန်တံဆေးတို့ကို
နေရာထိုင်ခင်းစသည် စီစဉ်ပေး၏။
ကုန်သည် ပွဲစား ဈေးသမားတို့အတွက်
အကောက် အခွန်တို့ကို
သတ်မှတ် ပြဋ္ဌာန်းပေး၏။
ဤ အမှုအားလုံးကို မိမိကိုယ်တိုင်သာလျှင်
ဆောင်ရွက်လေသည်။
မင်းသားသည် ဤကဲ့သို့
ဘုရားလောင်း၏ အဆုံးအမကို နာယူကာ
အတွင်းလူ အပြင်လူ
နန်းတွင်းလူ နန်းပြင်လူတို့ကို လည်းကောင်း၊
တိုင်းသူ ပြည်သား
ရှင်လူအများကို လည်းကောင်း
ညွှန်သည် အာဂန္တုတို့ကိုလည်းကောင်း

Then as instructed by the Bodhisatta
he asked permission of the King
and took care
of every single slave
and attendant,
elephant-soldier,
cavalry man
and infantry soldier.
He arranged accommodation
for emissaries from foreign countries.
He fixed rates and taxes
for traders and merchants.
He undertook all this work himself.
The prince, following the Bodhisatta's
counsel,
liberated from the anxiety
of obtaining food,
clothing and shelter,
all persons inside and outside the city
within and without the palace,
monks and citizens
and visitors,

စား ဝတ် နေမှု အစုစုဖြင့်
 စတောင့်မတ မကြောင့်ကြရလေအောင်
 ကူညီထောက်ပံ့ ဝေငှ ပေးကမ်းကာ
 သံကျပ်ကြိုးပြားဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသကဲ့သို့
 စည်းရုံးထားလေသည်။ ထို့ကြောင့်
 ဂါမဏိမင်းသားကို လူအားလုံးက
 ချစ်ခင် မြတ်နိုးကြလေသည်။

[၅]

တစ်နေ့သောအခါ ဗာရာဏသီမင်းကြီးသည်
 မကျန်းမမာဖြစ်၍ မရုဏညောင်စောင်းတွင်
 လဲလျောင်းနေခိုက် အမတ်တို့က
 မေးလျှောက်ကြလေ၏။ အရှင်မင်းကြီး။
 အရှင်မင်းကြီး ကွယ်လွန်သောအခါ
 မည်သူအား ထီးဖြူပေးရပါမည်နည်း။
 အမတ်တို့။ ငါ၏ သားတော် အားလုံးသည်
 ထီးဖြူဆောင်းထိုက်သူချည်း ဖြစ်ပါ၏။
 သို့သော်လည်း အသင်တို့နှင့် သင့်တင့်မည့်သူကို
 ရွေးချယ်၍ ထီးဖြူ ဆောင်းရစ်ကြပါကုန်။
 မင်းကြီး နတ်ပြည်စံ၍
 မသာတော်အခမ်းအနား ကျင်းပပြီးနောက်
 ခုနစ်ရက် မြောက်သောနေ့တွင်
 အမတ်တို့ စည်းဝေးကြပြီးလျှင်
 တိုင်ပင်ကြ၏။ ငါတို့နှင့် သင့်တင့်မည့်သူကို
 ထီးဖြူဆောင်းရစ်ကြ-ဟု မင်းကြီး မှာခဲ့သည်။

providing for and supporting them,
and thus tying them to him
as if by a band of iron.
So every one loved
and respected Prince Gamani.

5

One day, the King of Benares
was ill on his death-bed.
The ministers asked:
“Your majesty,
when you pass away
to whom shall we give
the white umbrella?”
“Ministers,
all my sons are worthy
of the white umbrella.
However, give the white umbrella
to the one
who will be compatible with you.”
On the seventh day
after the funeral of the King,
the ministers assembled for consultation.
“The King told us
to give the white umbrella
to the person who is compatible with us.

ဤ ဂါမဏိမင်းသားသည် ငါတို့၏ စိတ်နှလုံးကို
 ရွှင်ပြုံးနှစ်သက်စေ၏။ ငါတို့နှင့်
 သင့်တင့်သူဖြစ်၏။-ဤသို့
 ညှိနှိုင်း တိုင်ပင် သဘောတူညီကြကာ
 ဆွေတော် မျိုးတော်တို့ ခြံရံလျက်
 ဂါမဏိမင်းသားအား ရွှေပန်းဆိုင်တို့ဖြင့်
 တန်ဆာဆင်သော ထီးဖြူတော်ကို
 ဆောင်းပေးကြလေ၏။ ဂါမဏိမင်းကြီးသည်
 ဘုရားလောင်း၏ အဆုံးအမကို
 ခံယူလိုက်နာကာ
 တရားသဖြင့် မင်းပြုလေသည်။

[၆]

ခမည်းတော် နတ်ပြည်စံ၍ ညီတော်အထွေး
 ဂါမဏိအား မင်းမြှောက်သည့် သတင်းကို
 ကြားကြသောအခါ
 အဝေးရောက် ခရိုင်စား
 နောင်တော် ကိုးကျိပ်ကိုးပါးတို့သည်
 -ဂါမဏိကား
 အငယ်ဆုံး ဖြစ်သည်။ ထီးဖြူတော်နှင့်
 မထိုက်ပါတကား။ နောင်တော် အကြီးဆုံးတို့
 ငါတို့ ထီးဖြူဆောင်းပေးကြမည်-ဟု
 တိုင်ပင်ကြပြီးလျှင်

This Prince Gamani
makes us happy.
He is compatible with us.”
After this consultation and agreement
they gave the white umbrella
decorated with gold streamers
to Prince Gamani
amidst the royal relatives.
King Gamani ruled righteously
with the Bodhisatta’s counsel.

6

When the 99 elder prince brothers
in the far districts
heard of the King’s death
and the enthronement
of the youngest brother, Gamani,
they consulted among themselves.
“Gamani is the youngest.
He does not deserve the throne.
We will give the throne
to the eldest brother.”

တစည်းတရုံးတည်း ချီတက်လာကြ၍
 နေပြည်တော်ကို ဝန်းရံကြပြီးလျှင်-
 ထီးကိုတည်း ပေးမည်လော။
 စစ်ကိုတည်း ထိုးမည်လော-ဟု
 ဂါမဏိမင်းကြီးထံ သစဏ်ဆက်စာ
 ပို့ကြလေ၏။ ထိုအခါ မင်းကြီးသည်
 မည်သို့ ဆောင်ရွက်ရမည်ကို
 ဘုရားလောင်း ဆရာအမတ်ကို မေး၏။
 အရှင်မင်းကြီးသည် နောင်တော်တို့နှင့်
 စစ်ထိုးဖို့ အကြောင်း မရှိပါ။ ခမည်းတော်
 ထားရစ်ခဲ့သော အတွင်းဥစ္စာ
 ဘဏ္ဍာ ရွှေငွေတို့ကို
 အပုံတစ်ရာပုံ၍ နောင်တော်တို့ထံသို့
 အမှာစာ ဤသို့ရေးပြီး ပို့ပါ။
 နောင်တော်ဘုရားတို့။ ခမည်းတော်
 ထားခဲ့သည့်
 အမွေအနှစ်ကို အညီအမျှ ဝေခွဲ၍
 ယူခွတ်မှုကြပါ။ ကျွန်ုပ်သည် နောင်တော်တို့နှင့်
 စစ်ထိုးလိုစိတ် မရှိပါကြောင်း။
 ဂါမဏိ မင်းကြီးသည် ဘုရားလောင်း
 အကြံပေးသည့်အတိုင်း ဆောင်ရွက်လေ၏။

They gathered in force,
beseiged the city
and sent a message
to King Gamani.

“Will you give up the throne
or will you engage in war?”

The king asked his teacher-minister
what to do.

“Your majesty need not engage in war
with your brothers.

Divide the treasure left by your father
into a hundred portions
and send this letter to them.”

“Brothers, divide my father’s inheritance
equally among yourselves.

I have no wish
to engage in war.”

King Gamani acted as counselled
by the Bodhisatta.

ထိုအခါ နောင်တော်အကြီးဆုံး မင်းသားသည်
 ညီတော်တို့ကို ခေါ်ယူ စည်းဝေး၍-
 ညီတော်ချစ်တို့။ မင်းမည်သည်ကို
 ရန်လို၍ မဖြစ်ပါ။ ညီထွေး ဂါမဏိသည်လည်း
 ရန်သူအဖြစ်နှင့် ငါတို့ကို မဆက်ဆံ။
 ခမည်းတော်၏ အမွေအနှစ်ကို ပေးပို့၍-
 ကျွန်ုပ်သည် နောင်တော်တို့နှင့်
 စစ်ထိုးလိုစိတ် မရှိ-ဟု အမှာစာ ပေးသည်။
 ငါတို့ အားလုံးလည်း တစ်ပြိုင်နက်
 ထီးဖြူမဆောင်းနိုင်။ တစ်ဦးတည်းကိုသာ
 ထီးဖြူ ဆောင်းပေးရပါမည်။
 ညီတော်အထွေးကို
 မင်း ဖြစ်ပါစေတော့။ လာကြ။
 ညီထွေးကို ဖူးတွေ့၍
 မင်း၏ ဥစ္စာ ဘဏ္ဍာတို့ကို အပ်နှင်းပြီးလျှင်
 ငါတို့ ခရိုင်အသီးသီးသို့ ပြန်ကြပါစို့-ဟု
 ဆိုပြီးလျှင် နောင်တော် မင်းသား
 ကိုးကျိပ်ကိုးပါးတို့သည်
 အရံဖြုတ်ကာ မြို့တံခါးကို ဖွင့်စေ၍
 ငြိုးသူရန်ဖက် မဟုတ်တော့ဘဲ
 မြို့တွင်းသို့ ဝင်ကြလေ၏။

The eldest then assembled the brothers.

“Brothers, it is not possible to confront a king.

Youngest brother Gamani does not treat us as enemies.

He sends us our father’s inheritance and says he does not wish to engage in war.

We cannot all be king at the same time.

Only one can be king.

Let him remain king.

Come along

After meeting our youngest brother and giving him the insignia of office let us return to our districts.”

The 99 princes lifted the seige, let the city gates be opened and entered the city not as enemies.

ဂါမဏိမင်းကြီးသည်လည်း အမတ်တို့ကို
 ပဏ္ဏာလက်ဆောင် ကိုင်ဆောင်စေလျက်
 နောင်တော်တို့အား ခရီးဦးကြိုပြုရန်
 လွှတ်လေ၏။ မင်းသားတို့သည်
 နောက်လိုက် အနည်းငယ်မျှနှင့်
 ဆင် မြင်း ရထား မစီးဘဲ ခြေကျင်သာလျှင်
 စင်လာကြပြီးနောက် နန်းတော်ကို တက်ကြွ၏။
 မင်းကြီးအား လေးစားမှုကို ပြု၍
 နိမ့်ဒသာ နေရာတွင် ထိုင်ကြ၏။
 ဂါမဏိမင်းကြီးကား ထီးဖြူတော်အောက်
 သီဟာသနုပလ္လင်ထက်တွင် စံနေတော်မူ၏။
 အလွန် ခမ်းနား ထည်ဝါ၏။
 ကျက်သရေ မင်္ဂလာနှင့် ပြည့်စုံ၏။
 မင်းကြီး ကြည့်လေရာရာ အရပ်သည်
 တုန်လှုပ်လေသည်။
 နောင်တော် အကြီးဆုံးလည်း
 ဂါမဏိမင်းကြီး၏ ကျက်သရေ မင်္ဂလာကို
 မြင်လျှင်-ငါ့ကို ခမည်းတော်သည်
 နတ်ပြည့်စံသောအခါ ဤညီထွေး ဂါမဏိ
 မင်းဖြစ်မည်ကို သိသဖြင့် ငါတို့အား
 ခရိုင်များသို့ ပို့သည်။ ညီထွေးကိုမူ
 ခရိုင်စား မပေး-ဟု တွေးမိလေသည်။

King Gamani sent the ministers to greet the brothers with presents.

The princes entered on foot with a few attendants and went to the palace.

They paid respect to the king and sat at a lower place.

King Gamani sat on the Lion Throne under the canopy of kingdom. He was majestic and dignified. Every direction in which he looked trembled.

The eldest brother looked upon King Gamani's auspicious dignity

and thought:

“Our father knew that when he died youngest brother Gamani would be king, that is why he sent us to the districts while he gave no district to Gamani.

ဂါမဏိမင်းကြီးသည်လည်း ဘုရားလောင်း၏
အဆုံးအမကို နာယူသည် ဖြစ်၍
အငယ်ဆုံးဖြစ်လျက် ဤမင်းစည်းစိမ်ကို
ခံယူရပေသည်-ဟု တွေးတောကာ
မိမိကိုယ်ကို ရည်ရွယ်လျက်
ဤဂါထာကို ရွတ်ဆိုလေသည်။

[ဂါထာ]

အပိ အတရမာနာနံ၊
ဖဏာသာဝ သမိဇ္ဈတိ။
ဝိပက္က ဗြဟ္မစရိယောသ္မိ၊
ဧဝံ ဇာနာဟိ ဂါမဏိ။

[မြန်မာ]

ကတိုက်ကရိုက် မလုပ်က
လိုအင်ဆန္ဒ ပြည့်စုံရ။
ယခု ငါ့မှာ ပြည့်စုံ၏။
ဤသို့ မှတ်ပါ ဂါမဏိ။

[၇]

ထို့နောက် ခုနစ်ရက် ရှစ်ရက် ရှိသောအခါ
နောင်တော် ကိုးကျိပ်ကိုးပါးတို့သည်
မိမိတို့ အပိုင်စားရာ ခရိုင်များသို့
ပြန်သွားကြလေသည်။ ။

(ဂါမဏိဇာတ် ။ဂ။ သံဝရဇာတ်။ ၄၆၂။)

King Gamani too thought thus:
“It is because I listened
to the Bodhisatta’s counsel
that I am king
although I be the youngest brother.”
Then referring to himself,
he recited this stanza.

He who does not hurry gets what he
wants.

Know, Gamani, your excellence is
complete.

7

Seven or eight days later,
the 99 elder brothers
departed to their own districts.

*

*

*

ဆံတစ်ပင်ဖြူ၍ လူဝတ်ကြောင်စွန့်သော မဃဒေဝ

ဆံ တစ်ပင် ဖြူ၍ လှဝတ်ကြောင် စွန့်သော

မဃဒေဝ

[၁]

လွန်လေပြုံးသောအခါ
ဝိဒေဟတိုင်း မိထိလာပြည်၌
မဃဒေဝမည်သော မင်းသည် ဖြစ်၏။
ထိုမင်းသည် တရား စောင့်၏။
တရားသဖြင့် မင်းပြု၏။

[၂]

ထိုအခါက လူတို့၏သက်တမ်းသည်
အလွန်ရှည်၏။ မဃဒေဝမင်းသည်
မင်းသား အဖြစ်ဖြင့် နှစ်ပေါင်း
ရှစ်သောင်းလေးထောင်
ရွှင်မြူ ပျော်ပါးကစားခဲ့၏။
အိမ်ရှေ့စံအဖြစ်ဖြင့် နှစ်ပေါင်း ဤမျှပင်
အုပ်ချုပ် မင်းလုပ်ခဲ့၏။ ယခုလည်း
မင်းအဖြစ်ဖြင့် နှစ်ပေါင်း ဤမျှပင်
မင်းစည်းစိမ်ကို ခံစားနေလေ၏။

Giving up the lay life on account of

one grey hair

Maghadeva Jataka

1

Once upon a time in Mithila
in Videha country,
Maghadeva was king.
He was righteous
and ruled righteously.

2

At that time,
the life span of people was very long.
King Maghadeva amused himself as a
prince
for 84000 years,
was instated as heir apparent
for the same number of years
and had enjoyed the pleasures of kingship
for a similar period.

[၃]

ထိုအခါ တစ်နေ့သ၌ သတိရ၍
ဆတ္တာသည်ကို ခေါ်ပြီးလျှင်-အချင်းဆတ္တာသည်။
ငါ၏ ဦးခေါင်း၌ ဆံပင်ဖြူကို တွေ့လျှင်
ငါ့အား ပြောပြပါလော့-ဟု အမိန့်ရှိ၏။

[၄]

တစ်နေ့သောအခါ ဆတ္တာသည် ဆည်
မင်း၏ ဆံပင်တို့ကို ပြုပြင်ရာတွင်
ဆံဖြူ တစ်ပင်ကို မြင်၍-
အရှင်မင်းကြီး။ ဆံဖြူတစ်ပင်ကို
တွေ့ရပါသည်-ဟု လျှောက်ကြား၏။
အချင်း။ ထိုဆံဖြူကို နှုတ်ယူ၍
ငါ့လက်ဝါးတွင် ထည့်စမ်းပါလော့-ဟု
မင်းဆို၏။

ဆတ္တာသည်ပည်း ရွှေမွှေးညှပ်ဖြင့်
ဆံဖြူကို နှုတ်ယူကာ မင်း၏
လက်ဝါးပြင်တွင် တင်လေ၏။
ထိုအခါ၌ မင်းသည် နှစ်ပေါင်း ရှစ်သောင်း
လေးထောင် နေရန် ကျန်သေး၏။
သို့သော်လည်း ဆံဖြူကို မြင်လျှင်
မင်းကြီး ထိတ်လန့်ခြင်း ဖြစ်၏။

3

One day, the matter coming to mind, he called his barber.

“Friend barber, tell me if you find a grey hair on my head.”

4

One day, while the barber was dressing the King's hair, he found a single grey hair and told the King so.

“Pull it out, my friend, and lay it in my palm,” said the King.

The barber plucked the hair with golden tongs and laid it in the King's hand. At that time the King had 4000 years more to live.

Nevertheless, he was greatly alarmed at the sight of the grey hair.

သေမင်းသည် အနားသို့ ထာ၍
 ရပ်နေသကဲ့သို့ ထင်၏။
 မီးလောင်နေသော သက်ငယ်တဲတွင်
 လှောင်မိနေသကဲ့သို့ ခံစားရ၏။
 မိမိကိုယ်ကိုလည်း ဤသို့
 တွေးတော အပြစ်ဆုံ ဆုံးမ၏။
 အို၊ မဃဒေဝ။ အသင်သည်
 မှိုက်စွတ်ကား။ ဆံမင် ဖြူသည့်တိုင်အောင်
 လူ့ဘဝ၏ အပျော်အပါးတို့ကို
 အသင် မစွန့်နိုင်သေးပါတကား။
 ထိုအခိုက်၌ မင်း၏ ကိုယ်သည်
 ပူလောင်လာ၏။ ချွေးတို့သည် ဒီးဒီးကျ၏။
 ကိုယ်ဝတ်ပုဆိုးတို့သည် ဖိစီး နှိပ်စက်၍
 ချွတ်ပစ်ရမည်ကဲ့သို့ ဖြစ်လာ၏။
 အင်း၊ ယနေ့ပင်လျှင် ငါသည်
 လူ့စတ်ကြောင်ဘဝကို စွန့်၍
 ဖန်ရည်ဆိုးစွန်း ဝတ်သက်နဲနှင့်
 ရသေ့ ရဟန်း ပြုသင့်ပေပြီ-ဟု
 ကြံကာ မိမိကို သတိပေးသော
 ဆတ္တာသည်အား ရွာကြီးတစ်ရွာကို ဆုပေး၏။
 သားကြီးအားလည်း ထီးနန်းမည်းစိမ်ကို
 လွှဲပြောင်း ပေးအပ်၏။ ထို့နောက်
 မဃဒေဝ သရက်ဥယျာဉ်သို့ ထွက်ခါနီးတွင်
 မှူးမတ် သေနာပတိတို့က

It seemed the King of Death
was standing nearby
and he felt cooped
within a blazing hut of leaves.
He blamed himself thus:
“Foolish Maghadeva,
you are unable to forego
the pleasures of common life
even till your hair turns grey.”
At that moment
his body grew hot,
sweat rolled down his body,
his clothes oppressed him
till he wanted to take them off.
“This very day,
I will renounce the world
for a monk’s life” he decided.
He granted a village to the barber.
He handed over the throne
to his eldest son.
As he was about to leave
for the Maghadeva Mango-grove
the ministers asked him

တောထွက်သည့် အကြောင်းကို သိလို၍
မေးမြန်း လျှောက်ထားကြရာ
မင်းကြီးက လက်တွင်ရှိသောဆံဖြူကို ပြလျက်
ဤသို့ ရွတ်ဆို မိန့်တော်မူ၏။

[ဝါထာ]

ဥတ္တမင်္ဂရဟာ မယု ၊
ဣမေ ဇာတာ ဝယောဟရာ။
ပါတုဘူတာ ဒေဝဒူတာ၊
မဗ္ဗဇောသမယော မမ။

[မြန်မာ]

လေးပုံသုံးပုံ၊ သက်တမ်းကုန်အောင်
လှူတုံ ပျော်ငြား၊ ငါမင်းအားလျှင်
ထင်ရှား ဆံဖြူ၊ ပေါက်သည့်မူကား
ဤလူအဖြစ်၊ စွန့်ခွာပစ်၍
ဆံကျစ်သင်္ကန်း၊ ဝတ်ဆင်မြန်းကာ
တရားရှာဖို့၊ လမ်းညွှန်သို့လျှင်
နတ်တို့လွှတ်သည့် တမန်တည်း။
ဒေဝဒူတ ခေါ်မည်တည်း။

ပြီးလျှင် မင်းကြီးသည် ဆရက်ဥယျာဉ်၌
နှစ်ပေါင်း ရှစ်သောင်းလေးထောင်
မေတ္တာ ကရုဏာ မုဒိတာ ဥပေက္ခာ
ဗြဟ္မဝိဟာရ တရားများကို ပွားများပြီးလျှင်
ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ ကူးပြောင်းလေသတည်း။ ။

(မဃဒေဝဇာတ်။ ၉။)

why he was renouncing the world.
He showed them the grey hair in his hand
and recited this stanza.

“After three-quarters of my life are spent
this grey hair comes
as a deva messenger.
It's time to renounce the world and
seek the Truth
as a recluse in a hermit's robes.”

The King practised
the Four Perfect States
of loving-kindness, compassion,
sympathetic joy and detachment
for 84000 years
and finally passed on to the Brahma
world.

*

*

*

အထင်မှားရာမှ တရားရသည့်ဗြဟ္မဒတ်

အထင်မှားရာမှ တရားရသည့်
ဗြဟ္မဒတ်

[၁]

လွန်လေပြီးသောအခါ
ဗာရာဏသီပြည်၌ ဗြဟ္မဒတ်မင်းကြီး
မင်းပြုသည် ရှိသော်
ဘုရားလောင်းသည် ဥဒိစ္စ ပုဏ္ဏားသုကြယ်ဖြစ်၍
ပျော်ပါးမှု၌ ဆိုးသော အပြစ်ကိုလည်းကောင်း
တောထွက်မှု၌ ကောင်းသော
အကျိုးကိုလည်းကောင်း
မြင်သဖြင့်
အပျော်အပါး ခံစားမှုကို စွန့်ပစ်ကာ
ဟိမဝန္တာ တောကို ဝင်လျက်
ရသေ့ဝတ်၏။
ဈာန်တရားတို့ကို ပွားများသဖြင့်
သမာပတ် ရှစ်ပါးကို ရ၏။
တပည့်တပန်း တဖြည်းဖြည်း တိုးပွားကာ
ရသေ့ငါးရာ ဖြစ်လာလေ၏။

**Learning the truth after
misunderstanding**

Sukhavihari Jataka

1

Once upon a time
when Brahmadata was king in Benares,
the Bodhisatta was born
a wealthy northern Brahmin.
Realising the evil of pleasures
and the advantages that flow
from renouncing the world,
he rejected the pleasures,
retired to the Himalaya forest
and became a hermit.
Practising the jhana,
he won the Eight Endowments.
His following increased
till there were five hundred hermits.

[၂]

တစ်ခါသော်
 မုတ်သုံရာသီ ရောက်၍
 လေမိုး ပြင်းထန်လာသောအခါ
 ဘုရားလောင်းသည် ရသေ့တို့ကို -ဝေ၍လျက်
 ဟိမဝန္တာမှ ထွက်ခွာကာ
 မြို့ကြီး ရွာငယ် အသွယ်သွယ်တို့၌
 ဒေသစာရီ လှည့်လည်၏။
 ဗာရာဏသီပြည်သို့ ရောက်လျှင်
 ပြဟ္မဒတ် မင်းကြီးကို မှီခို၍
 ဥယျာဉ်တော်၌ နေလေ၏။
 မိုးလေးလ ကုန်ဆုံး၍
 ခြေခင်း လက်ခင်း သာသောအခါ
 ဘုရားလောင်းသည်
 ဟိမဝန္တာသို့ ပြန်လိုသဖြင့်
 မင်းကြီးထံ ခွင့်ပန်၏။
 ထိုအခါ မင်းကြီးက-အရှင် ရသေ့ကြီး၊
 အရှင်သည် အသက်ကြီးပါပြီ။
 ဟိမဝန္တာတောနှင့် မသင့်တော့ပါ။
 တပည့် ရသေ့တို့ကို ပြန်လွှတ်၍
 အရှင်ဘုရားသည် ဥယျာဉ်တော်၌
 သီတင်း သုံးပါးလော့-ဟု တောင်းပန်၏။

2

Once
when the monsoon set in
and the wind and rain were heavy,
the Bodhisatta assembled the hermits
and departed from the Himalaya.
Travelling through towns and villages,
they came to Benares
where they dwelt in the royal garden
enjoying King Brahmadata's hospitality.
At the end of the four rainy months
when the going was good,
the Bodhisatta,
wishing to return to the Himalaya forest,
sought permission from the King.
But the King said to him:
"You are old, reverend sir,
the Himalaya forest does not suit you.
Send your pupils back there
and stay here yourself in the garden."

တုရားလောင်းလည်း ရသေ့ ငါးရာကို
 ခေါင်းဆောင် တပည့်ကြီးထံ အပ်နှံကာ-
 တပည့်ကြီး။ ဤ ရသေ့ တို့နှင့်အတူ
 ဟိမဝန္တာသို့ ပြန်သွား၍ နေပါလော့။
 ငါသည်မူကား ဤအရပ်တွင် နေရစ်ပါအံ့-ဟု
 ပြောဆို ပြန်လွတ်လိုက်၍
 မိမိသည် ဥယျာဉ်တော်၌ နေလေ၏။

[၃]

ခေါင်းဆောင်တပည့် ထိုရသေ့သည်ကား
 ရှေးယခင်အခါက ဘုရင်တစ်ပါး ပြစ်ခဲ့၏။
 လောကကြီးကို ငြီးငွေ့ တရားတွေ့ဆဖြင့်
 ကြီးစွာသော မင်းစည်းစိမ်ကို စွန့်ပစ်ကာ
 ရသေ့ဝတ် တောထွက်လျက်
 ကသိုက်အရား ပွားများသောအခါ
 သမာပတ် ရှစ်ပါးကို ရသေ့၏။
 ယခု ဤ တပည့်ကြီးသည်
 တုရားလောင်း၏ အဆုံးအမနှင့်အညီ
 အခြား ရသေ့တို့နှင့် အတူ
 ဟိမဝန္တာသို့ သွားရောက် နေလေ၏။
 တစ်နေ့သောအခါ တပည့်ကြီးသည်
 တုရားလောင်း ရသေ့ကြီးကို ပူးမြော်လိုသဖြင့်
 ရသေ့ ငါးရာကို စည်းဝေးကာ-
 ရသေ့တို့။ အသင်တို့သည်

The Bodhisatta entrusted
the five hundred hermits
to the oldest disciple, saying,
“Go with these hermits to the Himalaya.
I will stay here.”

He sent them off and stayed
in the royal garden.

3

The leading disciple was once a king.
Tired of the world
and seeking the Truth,
he had renounced the world
as a hermit.

He had practised kasina
till he won the Eight Endowments.
Acting on the instruction
of his master, the Bodhisatta,
he went along with the other hermits
to live in the Himalaya.

One day,
longing to see the master

12 A he said to his fellows:

စိတ်အေး၊ ချမ်းသာ နေခဲ့ကြပါဦး။
 ကျွန်ုပ်သည် ဆရာရသေ့ကို
 သွားရောက် ရှိခိုးပြီးလျှင်
 ပြန်ခဲ့ပါမည်-ဟု ပြော၏။
 ထို့နောက် ယူဇနာများစွာ
 ဝေးကွာလှသော ဗာရာဏသီပြည်
 ဥယျာဉ်တော်ရှိ ဆရာ့ထံ သွား၍
 ကန်တော့ ဝတ်ချကာ ကျန်းခံသာသာ
 မာတော်မူကြောင်း ခေးမြန်း ပြောဆိုပြီးလျှင်
 ဆရာ့အနီးရှိ သပေါ့ဖျာကို ခင်းလျက်
 အမောပြေ နားနေ လဲလျောင်းလေ၏။
 ထိုအခိုက်တွင် ဗြဟ္မဒတ်မင်းသည်လည်း
 ဘုရားလောင်းကို ဖူးမြော်ရန်
 ဥယျာဉ်တော်သို့ ထွက်လာကာ
 ကန်တော့ ဝတ်ချပြီးလျှင်
 တင့်အပ် လျှောက်ပတ်သော နေရာ၌ နေလေ၏။
 အမောပြေ လဲလျောင်းနေဆော
 ခောင်းဆောင် တဖည့်ကြီးသည်
 မင်းကြီးကို မြင်ဆော်သည်
 လဲလျောင်းမြဲ လဲလျောင်းလျက်နှင့်ပင်
 အဟောသုခံ။ အဟောသုခံ
 သြော် ချမ်းသာစွာ။ သြော် ချမ်းသာစွာ-ဟု
 ကျေနပ် ရှင်သန်းသော ဥဒါန်းစကားကို
 ကျူးရင့် မြွက်ကြားလိုက်လေ၏။

“Live contentedly here.
I will go pay my respects
to the master hermit
and return.”

He then travelled
the many leagues to Benares.

He paid respects
to his master in the garden.

After enquiring after his master's health
he spread a mat
and lay down near his master.

At the time

the King Brahmadata
came to the garden

to pay respects to the Bodhisatta.

After doing so

he sat at an appropriate place.

The leading disciple did not get up
though he had seen the King.

He continued to lie down

and uttered these words of satisfaction:

“Oh, happiness. Oh, happiness.”

ထိုအခါ မင်းကြီး၏ စိတ်၌
 ဤ ရသေ့သည် ငါ့ကိုမြင်ပါလျက်နှင့်
 အိပ်နေရာက မထတကား-ဟု
 အောက်မေ့ကာ မချမ်းမသာ ဖြစ်သောကြောင့်
 ဘုရားလောင်းကို လျှောက်၏။
 အရှင်ဘုရား။ ဤ ရသေ့သည်
 စားကောင်း သောက်ဖွယ်တို့ကို
 ဝမ်းဝပိုက်ကား အလို့ရှိတိုင်း စားပြီးနောက်
 ဝမ်းသာရွှင်လန်းသော ဥဒါန်းစကားကို
 ကျူးရင့်ကာ ခါးဆန့် ကျောခင်း
 နေသည်တကား-ဟု
 လျှောက်လေ၏။ ထိုအခါ ဘုရားလောင်းက-
 မင်းကြီး။ ဤရသေ့သည် ယခင်အခါက
 အသင်မင်းကြီးကဲ့သို့ပင် ဘုရင်တစ်ဆူ
 မင်းမူခဲ့သူ ဖြစ်ပါ၏။
 ရှေးအခါက ငါသည်
 ရွှေအိမ် ရွှေနန်း ရွှေကြဌန်းနှင့်
 ခမ်းခမ်းနားနား
 မင်းစည်းစိမ်ကို ခံစားကာ
 သက်တော်စောင့် လက်နက်ကိုင်အများနှင့်
 နေခဲ့ရပါငြားသော်လည်း
 ယခုကဲ့သို့ ချမ်းသာသူခကို
 မရခဲ့ဖူးမိတကား-ဟု

Displeased that the hermit
had not risen
though he had seen him,
the King said to the Bodhisatta:
“Reverend sir,
this hermit must have had his fill
to eat
and now stretches his back happily,
crying out with such pleasure.”
“Your majesty,”
replied the Bodhisatta,
“This hermit was once a king
like you.
He is thinking
that though he had lived royally
in the palace,
enjoying the pleasures of a king,
surrounded by armed guards,
he had not known
such happiness as he now does.

ရသေ့ဘဝ၏ ဆေးချမ်းမှု
ဈာန်တရား၏ ချမ်းသာမှုတို့ကို
အကြောင်းပြုကာ ဤဝမ်းသာ ရွှင်လန်းသော
ဥဒါန်းစကားကို ကျူးရင့်ခြင်းဖြစ်ပါသည်-ဟု
ရှင်းပြကာ မင်းကြီးအား
တရားစကား ဟောကြားလိုသဖြင့်
အောက်ပါဂါထာကို ရွတ်ဆိုလေ၏။

ဂါထာ

ယဉ္ဇ အညေ န ရက္ခန္တိ၊
ယော စ အညေ န ရက္ခတိ။
သ ဝေ ရာဇ သုခံ သေတိ၊
ကာမေသု အနပေက္ခဝါ။

မြန်မာ

သူများကိုလည်း သူ မစောင့်ရှောက်။
သူများ စောင့်ရှောက်သည်ကိုလည်း သူ မခံ။
အမှန် ချမ်းသာစွာ သူ နေချ။
ကာမဂုဏ်ကို သူ မတောင့်တ။

မင်းကြီးလည်း တရားဒေသနာကို
ကြားနာရ၍ နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ကာ
ဘုရားလောင်းအား ရှိခိုး ကန်တော့ပြီးလျှင်
နန်းတော်သို့ ဝင်လေ၏။ တပည့် ရသေ့ကြီးလည်း
ဆရာ ရသေ့ကို ရှိခိုး ဝတ်ချပြီးနောက်
ဟိမဝန္တာ ကျောင်းသင်ခမ်းသို့
ပြန်ပြန်လေသတည်း။ ။ (သုခဝိဇာရီဇာတ်။ ၁၀။)

မင်းသုဝဏ်

It is the happiness
of the hermit's life,
it is the happiness
of **jñāna**

which he now utters joyfully.”

The Bodhisatta further recited this stanza
to teach the King the Truth.

“He does not guard others,
He is not himself guarded.
He lives truly happily.
He is free from the lusts.”

Hearing the teaching,
the King was most pleased.
He bowed to the Bodhisatta
and entered his palace.
The old disciple paid respects
to the Bodhisatta
and returned to the Himalaya.

မြန်မာတို့၏ အတွေးအခေါ် အပြောအဆို အပြုအမူသည်
ပုဂံယဉ်ကျေးမှုမှ ပေါက်ဖွားလာသည်။ ပုဂံယဉ်ကျေးမှုသည်ငါးရာ
ငါးဆယ်စာတ်ပင်လယ်မှ ပေါက်ဖွားလာသည်။ ငါးရာငါးဆယ်ကို
ဖတ်ကြည့်လျှင် မြန်မာ့ ယဉ်ကျေးမှု သမိုင်းကို တွေ့ရလိမ့်မည်။
အာရှယဉ်ကျေးမှုသမိုင်းတစ်စွန်းတစ်စကိုပင် တွေ့ရပါလိမ့်မည်။

Myanmar thought, Speech and manner
are born of Pagan culture which itself arose
out of the Sea of the 550 jatakas. The
development of Myanmar culture may be seen
from a reading of the 550's and Asian culture
may also be glimpsed.

